

HEDESLSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 8 - 77. årg.

28. juni 1956

INDHOLD:

Hedeselskabets
årsberetning
1955 - 56

Repræsentant-
valg til
Det danske
Hedeselskab

Oplag: 19.600

FYENS DISCONTO KASSE

(BANK-AKTIESELSKAB)

ODENSE

STIFTET 1846

DANMARKS ÆLDSTE PRIVATE BANK

Den almindelige Brandforsikring

før Landbygninger, oprettet ved kongelig Anordning
af 1792

Brandforsikrer Bygninger
— færdige og under Opførelse —
med fast Jæventar

HOVEDKONTOR:
STORMGADE 10 - KØBENHAVN K.
C.: 1100

Carlo Mortensen

BOGTRYKKERI
& KARTONNAGE

VIBORG

St. Sct. Mikkelsgade 21
Telefon 355

Drænrør

efter Dansk Standard

$\frac{1}{5}$ FREDERIKSHOLMS TEGL- & KALKVÆRKER

Vejlesøvej 36 - Holte - Tlf. Holte 2511

Sikkerhed i Danmarks jord,
land og by.

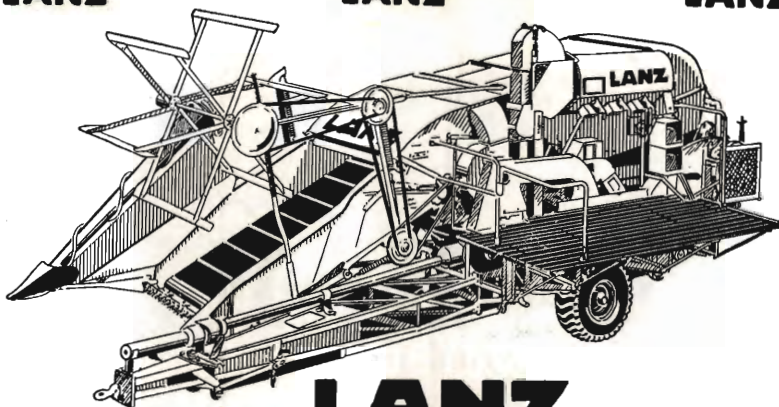
Cirkulerende kasseobligationer ca. 2,0 milliarder kroner
Foreningens indskrivningsafdeling modtager til gratis opbevaring og forvaltning
obligationsbeløb fra kr. 10.000
Jarmers Plads 2, København V., tlf. C. 8501

A/s **Wright, Thomsen & Kier**

Aalborg — Aarhus — København

Spildevandsrensingsanlæg og pumpestationer

LANZ**LANZ****LANZ**

De nyeste
MODELLER

LANZ MEJETÆRSKERE

klarer Deres høstproblemer bedst

LANZ mejetærskere er gennemprøvede kvalitetsmaskiner, som udfører et virkelig fint stykke arbejde i korn og frø, også under vanskelige forhold.

LANZ mejetærskere har stor kapacitet med mindste spildprocent.

LANZ mejetærskere leveres i 4' og 6½' bugseret og 8½' selvkørende.

Forlang brochurer og priser, og vi demonstrerer gerne maskinerne for Dem

LANGREUTERS

GL. KONGEVEJ 3. KØBENHAVN V. TELEFON: *HILDA 1090

Carlo MORTENSENs
Bogtrykkeri

TELEFON 355 . VIBORG

Aktieselskabet
L. Hammerich & Co.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 271 55 (3 lin.)
Aarhus

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.

AALBORG

AKVAVIT.

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 8

28. juni 1956

77. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Redaktionsudv.: Afdelingsl., skovrider B. Steenstrup (formand), forstand. N. C. Nielsen og overingeniør N. Venov. Redaktør: H. Skodshøj. Carlo Mortensens Bogtr., Viborg

Indhold: Årsberetning 1955—56. (Fortsættes.) — Repræsentantvalg til Det danske Hedeselskab.

Forsidebillede: Typisk hedebevoksning. Motivet er hentet fra Kongenshus Mindepark for Hedens Opdyrkere, hvor over 1000 hektar hede er fredet.

Årsberetning 1955—56

ved

direktør Niels Basse.

Hedeselskabets virksomhed i 1955 har som i de foregående år været vidtrækkende i omfang, og den har haft stor betydning for produktion og beskæftigelse.

De efterfølgende beretninger om de forskellige virksomhedsgrene giver en oversigt over arbejdets art og omfang.

De trykte beretninger om virksomheden i de enkelte år må for læserne komme til at virke meget ensformige, men sådan må det nødvendigvis være, når man, som det er hensigten, tilstræber at give indholdet en form og en opstilling, der gør det muligt på et senere tidspunkt uden større vanskelighed at bearbejde materialet statistisk og historisk.

Beretningen slutter som sædvanlig med nogle sammenfattende betragtninger.

Plantningsvirksomheden.

Arbejdet under Hedeselskabets plantningsafdeling ændrer i hovedsagen ikke karakter fra år til år; ganske vist tages der tid efter anden, når forholdene opfordrer dertil, nye opgaver op, ligesom visse arbejdsopgaver udgår af arbejdsprogrammet, når der på det pågældende område ikke længere synes at være brug for Hedeselskabets medvirken, men i det store og hele er det de to hovedopgaver:

Anlæg og administration af plantager og gennemførelse af rationel læplantning, der lægger beslag på afdelingens arbejdskraft.

STATSBEVILLINGERNE.

Som i de nærmest foregående år har Hedeselskabet i 1955—56 rådet over følgende bevillinger på landbrugsministeriets budget til formidling af plantningsarbejder af forskellig art:

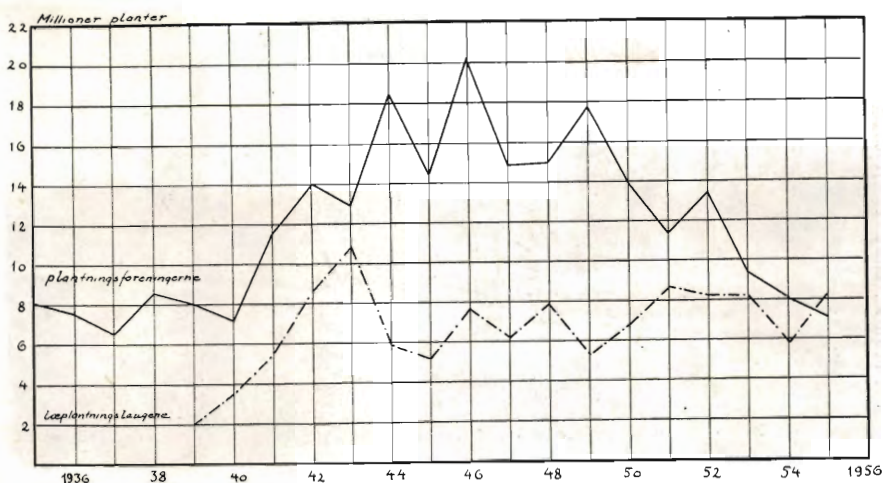
1. Til småplantninger og hegn 775.000 kr.
Af dette beløb er 680.000 kr. afsat som tilskud til nedsettelse af prisen for planter, indkøbt og fordelt gennem de lokale plantningsforeninger og læplantningslaugene, 20.000 kr. til ekstraordinært tilskud til læplantning m. v. i de sønderjydske landsdele, 30.000 kr. til ekstraordinært tilskud til jordarbejde i forbindelse med læplantninger og 45.000 kr. til dækning af Hedeselskabets udgifter i forbindelse med aflønning og rejser for det med læplantningsarbejdet beskæftigede personale.
2. Tilskud til plantager, der står under Hedeselskabets tilsyn og har overtaget fredskovsforpligtelse 360.000 kr.
Heraf medgår 45.000 kr. til dækning af lønnings- og rejseudgifter i forbindelse med Hedeselskabets administration af bevillingen.
3. Tilskud til vejledning angående hugst og nykultur i læplantninger og mindre plantager samt planlægning af læplantningsarbejder og tilsyn med arbejdernes udførelse 775.400 kr.
4. Tilskud til demonstration af 2. kultur i plantager og til forstlige forsøg 22.000 kr.
5. Træplantningsforsøg på afgravede brunkulsarealer . . 12.000 kr.

LÆ-, HEGNS- OG SMÅPLANTNINGER.

Den samlede bevilling til dette formål på 775.000 kr. er i det forløbne år overskredet med ca. 20.000 kr.

De anvendte beløb fordeler sig således:

Tilskud til indkøb af planter gennem plantningsforeningerne . .	251.016 kr.
Til særlige formål i plantningsforeningerne	32.767 »
Tilskud til planter til læplantningslaugene (beskæftigelsesforanstaltning B. 137)	417.889 »
Ekstraordinært tilskud til de sønderjydske landsdele	18.563 »
Til jordarbejde i forbindelse med læplantninger	30.001 »
Til administrationsudgifter	45.000 »
Ialt	<u>795.236 kr.</u>

Udleverede planter 1936—1956.

Der er i årets løb gennem plantningsforeningerne og landbo- og husmandsforeningerne udleveret ca. 4,8 mill. nåletræer og ca. 2,2 mill. løvtræer til ialt 8479 modtagere. — Gennem læplantningslaugene, hvor arbejdet udføres som beskæftigelsesforanstaltning under Hedeselskabets ledelse, er der i samme tidsrum udleveret ca. 7,2 mill. nåletræer og ca. 1,1 mill. løvtræer til ialt 3581 modtagere.

Det vil sige, at der er anvendt ialt ca. 15,3 mill. planter fordelt på 12.060 modtagere. Den samlede indkøbspris har andraget 1.456.546 kr.

I sammenligning med sidste år kan der konstateres en fremgang i læplantningsarbejdet taget som helhed, idet der i fjor ialt blev udleveret ca. 14 mill. planter til 11.949 modtagere og til et samlet beløb af 1.230.124 kr.

Af tegningen fremgår det, hvor mange planter, der årligt siden 1935 er udleveret gennem plantningsforeningerne og gennem læplantningslaugene. Som det vil ses, har planteudleveringen gennem plantningsforeningerne hidtil ligget højere end gennem læplantningslaugene, medens de to kurver i år har krydset hinanden som følge af, at der er udleveret flere planter gennem læplantningslaugene end gennem plantningsforeningerne. Kurven viser også, at det er det forøgede arbejde i læplantningslaugene, som har bevirket den ovennævnte fremgang siden sidste år; udleveringen gennem plantningsforeningerne er fortsat gået tilbage. Det er vel ganske naturligt, at lodsejerne så vidt muligt ønsker læplantningerne foretaget gennem

Gamle hvidgran-læhegn i det vindudsatte Thy. Kirken er Vestervig kirke.

læplantningslaug, hvorved de sparer både tid og penge. Man må også vente, at mange, der faktisk er interesseret i at få udført læplantning, udskyder arbejdet, såfremt de øjner en mulighed for, at der inden alt for længe kan dannes et læplantningslaug på egnen.

Selv om det på papiret kan se ud til, at plantningsforeningerne er ved at blive sejlet agterud, er der dog ingen som helst grund til at tro, at de bliver overflødige. Det vil være disse foreningers naturlige opgaver med alle midler at stimulere og opretholde jordbrugernes interesse for læplantning og at sprede oplysning om, hvorledes rationel læplantning bedst og billigst etableres og vedligeholdes, således at hensigtsmæssig lævirkning efterhånden bliver en realitet på alle vindudsatte jorder. Plantningsforeningerne er da også i al almindelighed interesseret i, at der dannes læplantningslaug inden for deres område, og man skulle gerne nu hurtigt nå til, at alle interesserede parter trak på samme hammel uden hensyn til personlig prestige med det ene formål overalt at fremme hensigtsmæssig læplantning efter hver egnssærlige behov.

Der er ingen tvivl om, at et intimt samarbejde mellem plantningsforeningerne og »Hedeselskabets læplantningsarbejder« og mellem disse institutioner og landbo- og husmandsforeningernes plan-teavlskyndige personale vil kunne få den største betydning for det fremtidige læplantningsarbejde.

Det har været opmuntrende at konstatere, at dr. Martin Jensens afhandling om lævirkning og den artikelserie, han har offentliggjort i Hedeselskabets Tidsskrift om sine undersøgelser, har givet anledning til mange værdifulde artikler og diskussioner i landbrugsfaglige blade og på landbrugsmøder m. m. landet over. På denne måde

Plantning af enkeltrækket nåletræshegn på dige i Thy.

er der i vide kredse skabt en betydelig interesse for læplantning og for de problemer, der knytter sig hertil.

Der kan være grund til i denne forbindelse at nævne, at konsulent Martin Sørensen, Esbjerg, der i mange år har været primus motor i et betydningsfuldt læplantningsarbejde på Esbjergegnen, på grundlag af dr. Martin Jensens afhandling har skitseret en metode, hvorefter man kan beskrive læforholdene på en måde, der svarer omtrent til, hvad man anvender for reaktionstal, fosforsyretal m. v. — Betragtningen er den, at læet i et givet punkt ifølge Martin Jensen næsten udelukkende afhænger af afstanden til det nærmeststående læhegn, dets placering (verdenshjørne) samt dets tæthed (type).

Har man mod vest et læhegn af type 2, og afstanden til hegnets er 5 gange hegnets højde, er det pågældende punkts læforhold karakteriseret ved udtrykket VL 2,5 (Vest læ type 2, afstand $5 \times$ hegnets højde). Man kan derefter i en tabel se, hvor meget læ, der er i det pågældende punkt, målt som den procentiske nedsættelse af den frie vindhastighed. Martin Sørensen har gjort nærmere rede for sine tanker i en artikel i Hedeselskabets Tidsskrift nr. 3 1956.

Man stiller store forhåbninger til, at den forøgede interesse for læplantning, som i den senere tid er kommet til udtryk på så mange måder, nu også vil sætte sig spor i det praktiske arbejde. Der arbejdes imidlertid videre på at udbygge såvel den teoretiske som den

praktiske viden om lævirkning og læplantning, og man sætter navnlig ind på at få gennemført flere afgrødemålinger til påvisning af læets betydning for de forskellige afgrøder under forskellige forhold.

Gennem plantningsforeningerne m. v. er der som i de nærmest foregående år ydet et tilskud på 35 % af de anvendte planters indkøbspris, hvilket i år vil sige et tilskud på 251.016 kr. Endvidere er der til anvendelse til særlige formål i plantningsforeningerne, såsom præmiering, udbetalt et tilskud på 5 % af planternes indkøbspris, ialt 32.767 kr.

Det samlede tilskud er således 40 % af de anvendte planters indkøbspris.

I læplantningslaugene er der anvendt ca. 7,1 mill. planter til ny-anlæg af hegn, og der er til disse planter ydet 50 % af indkøbsprisen eller ialt 320.678 kr.

Til efterbedringer i læplantningslaugene er der medgået ca. 1,2 mill. planter, hvortil der er udbetalt 100 % eller 97.211 kr. i tilskud, således at det samlede forbrug til læplantningslaugene har andraget 417.889 kr.

Som en særlig opmuntring til læplantning i de sønderjydske landsdele er der også i år udbetalt et ekstraordinært tilskud til planter, der udleveres gennem plantningsforeningerne. — Der er hertil anvendt 18.563 kr. eller 20 % af planternes indkøbspris.

Endvidere er der ligesom i de foregående år bevilget 30.000 kr. som tilskud til jordarbejde, der udføres i forbindelse med læplantning. — Tilskudet ydes til økonomisk dårligt stillede jordbrugere, som ikke har mulighed for at få arbejdet udført gennem læplantningslaugene, og det er endvidere en betingelse for tilskud, at arbejdet udføres manuelt af henviste arbejdsløse, og bevillingen har derfor i flere henseender stor betydning. — Der er i årets løb udbetalt 30.001 kr. til nævnte formål.

Størstedelen af Hedeselskabets førstlige personale er knyttet til plantningsforeningerne som konsulenter for disse, og de står til rådighed for plantningsforeningerne og deres medlemmer med råd og vejledning i alle plantningsspørgsmål.

Til dækning af de udgifter, der i den anledning påføres Hedeselskabet, er der af den samlede bevilling afsat et beløb på 45.000 kr., der på det nærmeste modsvarer plantningsforeningernes andel i personalets lønninger og rejseudgifter m. v.

Med hensyn til de plantepriser, der er lagt til grund for beregningen af statstilskudet, er forholdet det, at Hedeselskabet i en lang årrække ved et møde med repræsentanter for Dansk Planteskoleejerforening har fået fastlagt priser for de enkelte plantearter, der i det store og hele har været retningsgivende for planteleverandørernes fakturering.

*Torækket læplantning ved Hanstholm.
Der er plantet på begge sider af det lave dige.*

På grund af betydelige svingninger i plantepriiserne har det imidlertid i det forløbne år ikke været muligt at opnå den fornødne enighed, og Hedeselskabet har derfor måttet indskrænke sig til at udsende en fortegnelse over de priser, af hvilke tilskudet kunne beregnes, selv om det i adskillige tilfælde ikke har været muligt for de lokale plantningsforeninger at købe planterne til disse priser.

Der er i den anledning desværre påført plantningsforeningerne et forøget arbejde, idet det har været nødvendigt at arbejde med to sæt priser.

Forhåbentlig vil forholdene udvikle sig således, at man fremtidig undgår disse ulemper.

PLANTEPRODUKTIONEN.

I en beretning om virksomheden i det forløbne år vil det være naturligt at komme ind på handelsplanteskolernes ret kraftige protest mod Hedeselskabets fortsatte produktion af planter.

Hertil kan anføres: Til gennemførelse af den kollektive læplantning må kræves, at de nødvendige planter er til stede i fuldt omfang. Overlod man nu til handelsplanteskolerne alene at producere planter, kunne det meget let blive til gene for begge parter. En overproduktion vil ramme de enkelte planteskolevirksomheder hårdt, og en for lille produktion vil medføre standsning af læplantningsarbejdet. Da tilrettelæggelsen af produktionen må ske med henblik på det forbrug, der må formodes at blive om 3—4 år, og da forbruget varierer meget fra år til år, må det være rimeligt, at Hedeselskabet

står som garant for de nødvendige planters tilstedeværelse og samtidig tager de tab, der uundgåeligt må blive.

Provenienspørgsmål og artsvalg er nu — langt om længe — ved at blive aktuelt inden for læplantningen, hvor man hovedsagelig har brug for robuste, hårdføre arter.

Man har f. eks. hidtil ment, at sitkagran af »Queen Charlotte«-typen var at foretrække for »Washington«-typen, men man har savnet underbygning af påstanden. Der er nu inden for Hedeselskabets læplantningsarbejder i Vestjylland og Vendsyssel taget initiativ til forsøgsplantning af 6 sitkagranprovenienser. I Vendsyssel er der desuden samlet ca. 40 pilearter sammen og udplantet under forhold, hvor man vil kunne udskille de mest velegnede. I mange år har man anvendt *Salix lanceolata* (lancetbladet pil), men der er uden tvivl andre og mere velegnede arter end den.

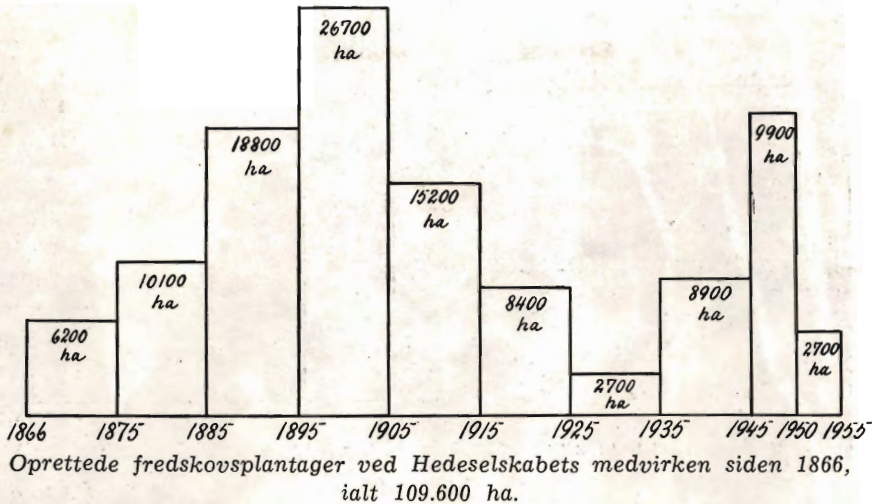
Poppelplantning har været moderne nogle år, men er nu på retur. Der blev plantet »pyramidepoppel« (*Populus certinensis*) i stor udstrækning, men resultatet var ikke opmuntrende. Man har rimeligvis opfattet den som velegnet til blivende læhegn, medens den jo først og fremmest bør bruges som foreløbigt hegn på mindre udsatte steder. Også her bør gøres et forsøgsarbejde med den omfattende mængde arter, der findes (*Populus robusta*, *eucalyptus*, *tacamahaca*, *canadensis*, *tricarpa* m. fl.). — Af andre læplanter, hvis anvendelighed og proveniensforhold bør undersøges, kan nævnes: Seljerøn, hvidgran og birk.

Centralplanteskolen bestræber sig på at kunne levere planter af de mest velegnede arter og af de bedste provenienser, svarende til tidens krav, hvilket for skovtræernes vedkommende vil sige fra gode eller godkendte danske bevoksninger. Det er dog ikke nok, at planteskolen er opmærksom på proveniensspørgsmålet; hvis forbrugerne ikke samtidig meddeler de direktiver, som erfaringerne under forskellige forhold i marken dikterer, når vi aldrig frem til det helt tilfredsstillende sortsvalg.

FREDSKOVSPANTAGERNE.

Der er i årets løb udbetalt 268.685 kr. i tilskud til anlægsarbejder i fredskovsplantager, og der er til afholdelse af udgifter i forbindelse med opmåling og tinglysning medgået 4532 kr. Endvidere er der til dækning af Hedeselskabets udgifter i forbindelse med administration af bevillingen og tilsyn med fredskovsplantagerne refunderet 45.000 kr. — Af den samlede bevilling på 360.000 kr. er der herefter anvendt 318.217 kr., hvilket vil sige, at der er sparet ca. 42.000 kr.

De ovenfor nævnte 268.685 kr. er hovedsagelig udbetalt som tilskud til tilplantning af 730 ha i 123 fredskovsplantager; det vil sige,

at der gennemsnitligt er ydet et tilskud på 368 kr. pr. ha, og da tilskudet udgør ca. 45 % af den samlede kulturudgift, vil det sige, at kulturudgiften i gennemsnit har været ca. 818 kr. pr. ha.

Det skal i denne forbindelse nævnes, at landbrugsministeriet i 1945 fastsatte, at der maksimalt kunne udbetales 500 kr. i tilskud til almindelige fredskovsplantager og 800 kr. til kommuneplantager, idet arbejdet i kommuneplantagerne i flere tilfælde udføres som beskæftigelsesforanstaltning og derfor bliver dyrere. Da disse beløb ikke er blevet forhøjet siden, og da de normale udgifter ved anlæg af fredskovsplantager på l y n g h e d e andrager indtil 1800 kr. pr. ha incl. kulturrensninger, efterbedring, opsætning af fredskovshegn, anlæg af veje og brandlinier m. m., har Hedeselskabet indstillet, at de maksimale tilskudsbeløb forhøjes med 400 kr. til 900 kr. og 1200 kr. for henholdsvis fredskovsplantager og kommuneplantager. — For løvtrækulturer er de tilsvarende beløb søgt forhøjet fra hidtil 750 kr. og 1050 kr. til 1050 kr. og 1350 kr. pr. ha.

Det vil dog ikke være ofte, tilskudene når op på de maksimale beløb, idet nykulturanlæg på l y n g h e d e nu kun udgør en brøkdel af det samlede kulturareal. Man ønsker imidlertid maksimalbeløbene forhøjet bl. a. for at undgå, at den hidtil stærke begrænsning i beløbets størrelse skal være medvirkende til, at der spares på eller helt undlades nødvendig kulturpleje såsom efterbedring og rensning.

Der er i årets løb anmeldt 16 nye fredskovsplantager med et samlet areal på 599,6 ha. Endvidere er 37 ældre fredskovsplantager blevet udvidet med ca. 870,8 ha, således at der ialt har været en tilgang på 1470,4 ha.

I samme tidsrum er der imidlertid af forskellige grunde udgået 25 plantager (heraf er dog 12 blevet sammenlagt med andre plan-

20-årig bevoksning af rødgran i Lundbæk plantage i Sønderjylland tilhørende A/S Københavns plantageselskab.

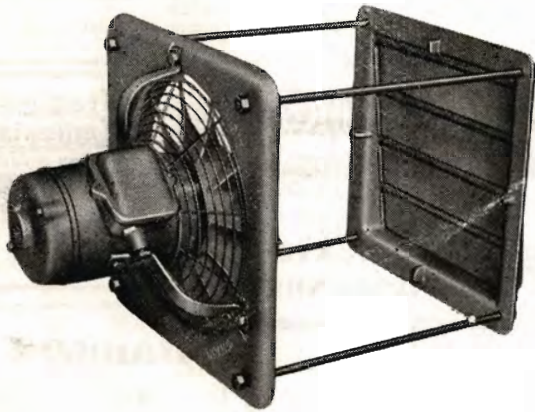
tager) med et samlet areal på 432,1 ha, og 17 plantager er blevet formindsket med 108,1 ha, således at der ialt har været en tilgang på ca. 930,2 ha i det samlede areal, der er indtaget til anlæg af fredskovsplantager.

I Hedeselskabets egne plantager er der i det forløbne år nytilplantet ca. 75,4 ha, men der er ikke hertil ydet statstilskud af nogen art.

Det totale areal, som i dag er indtaget til fredskovsplantager under Hedeselskabets tilsyn, er herefter ca. 108.905 ha fordelt på 3145 plantager, og heraf er ca. 85.300 ha tilplantet eller på anden måde benyttet areal.

Af hosstående figur fremgår det, hvorledes udviklingen har været i anlæg af fredskovsplantager. — Interessen er kulmineret omkring århundredskiftet og har derefter nået et minimum i landbrugets kriseår i trediverne. — Efter sidste verdenskrig har der igen været et opsving, men vi er dog i de senere år påny kommet ind i en periode med ret ringe aktivitet med hensyn til anlæg af plantager.

Forrige år var der dog en nedgang på 208 ha, medens der i år som tidligere nævnt har været en tilgang på 930 ha i fredskovsplantagernes totalareal. I slutningen af krigen var man et år oppe

STALD VENTILATORER

for montering i

MUR - SKORSTEN - KANAL

POLOMKOBBELBARE VENTILATORER

Ventilatorer med
2 hastigheder og
automatisk omstyring

Tlf. 1423 - Rigstlf. 67

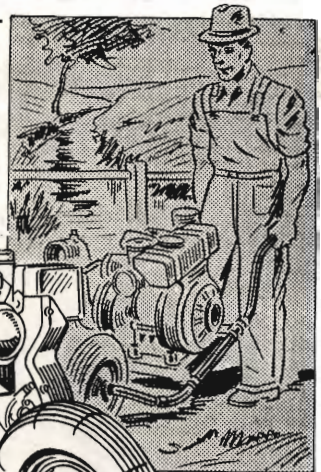
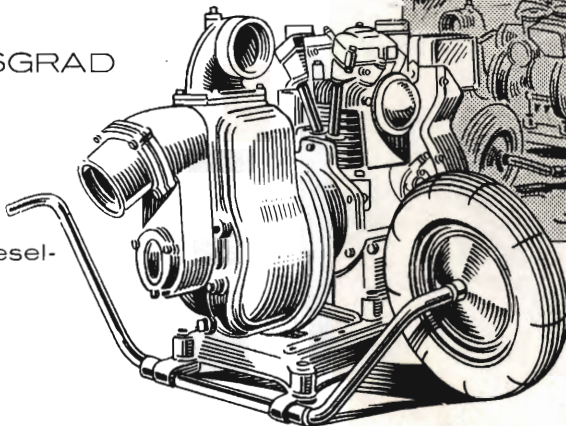
Selvansugende transportable

PUMPER

i robust og driftsikker udførelse

HØJ VIRKNINGSGRAD

Leveres uden motor
eller med elektro-, diesel-
eller benzinmotor
efter ønske

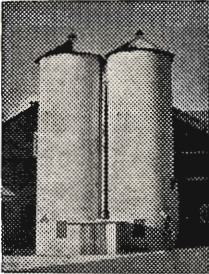

S. C. SØRENSEN A/S

Randers · Aalborg · Odense · København
Tlf. 4800 Tlf. 2323 Tlf. 2305 Tlf. Sundby *6307

LUNGESILOEN

Danmarks mest økonomiske kornsilo

OPBEVARINGSSILO

og TØRRESILO til varm luft

Vi leverer også træsiloeer til gen-nemblæsning og siloeer opført i glideforskalning. Tilbud og brochur-er tils. uden forbindende for Dem.

Kornpakhuse projekteres og opføres

**International
SILO INDUSTRI**
TELF. 3792 - AGTRUPVEJ 100
KOLDING

Kjellerup Betonvarefabrik ved I. T. Birk

— Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkjærsbro telefon 14
FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
FORLANG TILBUD

FRØCONTORET KOLDING

Telf. 43 - 313

**FRØAVL
FRØHANDEL**

Tårnsilosten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten

KÄHLERS Teglværk
Korsør

GUGKALK

gi'r Grøde

Brug det bedste! Pul-veriseret eller granu-leret GUGKALK gi'r den bedste Høst.

GUG KALKVÆRK A/S
Elmealle 2, Hasseris. Tlf. Aalborg 2908.

Krogsgades Cementstøberi

v/ J. C. Halvorsen & Sønner
Kontor:
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon * 255 99
Ny fabrik i Vejlbj
Alt i betonvarer D. S. 400

Randers

MØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIK

v/ Marius Ødum

Kristrup pr. Randers
Tlf. 400 Randers fri not.

Kun Δ mærkede varer føres

Største lager
Bedste kvaliteter
Forlang tilbud

Røde drænrør

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

● Fredenshøj Teglværk
Aabenraa Telefon 22127

Styrk Deres ry som dygtig landmand hold Dem til Esso!

Som dygtig landmand ved De, at det er god økonomi at behandle mekaniske hjælpere rigtigt. Hold Dem derfor til ESSO! De anerkendte og gennemprøvede Esso-produkter sætter arbejdsnumre i vejret hos traktoren... og lægger år til dens levetid, hvis De sørger for regelmæssig og omhyggelig gennemsmøring. Gør det igrigt til en regel at lade batteri og tændrør undersøge hos den lokale Esso-forhandler før hver streng arbejdsperiode. - Han gør det gerne... og det sparer Dem for dyre stop og masser af ærgrelser!

- ★ ESSO TRAKTOR BENZIN
- ★ ESSO TRAKTOR PETROLEUM
- ★ ESSO TRAKTOR GASOLIE
- ★ ESSO MOTOR OIL
- ★ ESSO EXTRA MOTOR OIL
- ★ ESSOLUBE H. D.
- ★ ESSO MULTI PURPOSE GREASE

**Esso-
kvalitet
til
kvalitets-
landbrug**

på en tilgang på 3400 ha. — Det siger også lidt om forholdene, at der i de sidste fem år hovedsagelig efter ansøgning og som oftest, fordi jorden ønskedes opdyrket, er blevet hævet fredskovspligt på ca. 1900 ha.

Det er forståeligt, at der på grund af pengeknapheden er ringe interesse for at sætte penge i den «sparekasse med lav rentefod», som man må sige, at de fleste plantager er, og at der ofte fremsættes ønske om at få hævet den i de ældre plantager opsparede kapital og blive fritaget for at skulle investere penge i nye kulturer. — Det er imidlertid også de forholdsvis gode landbrugskonjunkturer i forbindelse med den rivende udvikling i opdyknings- og gødskningsteknikken og den deraf følgende øgede interesse for jord til landbrug, der gør sig gældende.

Megen jord, som tidligere blev vraget af landbruget og overladt til plantagedrift, kan i dag med større øjeblikkelig fordel anvendes til landbrug.

VEJLEDNING ANGÅENDE HUGST OG KULTUR m. v.

Bevillingen for 1955—56 var 775.400 kr.

Bevillingen anvendes for størstedelen til aflønning af personalet ved beskæftigelsesforanstaltningerne B. 1, Hedeselskabets plantagearbejder og B. 137, Hedeselskabets læplantningsarbejder.

Den 1. april 1956 omfattede dette personale ialt 66 personer, nemlig 18 personer ved Hedeselskabets plantagearbejder, 39 personer ved Hedeselskabets læplantningsarbejder og 9 personer ved beskæftigelsesforanstaltningens kontor i Viborg.

De samlede udgifter har i det forløbne år andraget:

Til lønninger m. v. af personalet ved B. 137..	686.910 kr.
Til lønninger m. v. af personalet ved B. 1	357.865 »
Til vejledning og medhjælp for skovridere på Hedeselskabets plantagedistrikter..	40.158 »
Til administrationsudgifter, d. v. s. opretholdelse af beskæftigelsesforanstaltningernes kontor i Viborg..	75.833 »
Ialt..	1.160.768 kr.

Dette beløb er fremskaffet således:

Refusion fra arbejdsministeriet 20 % af den udbetalte arbejds løn ved B. 137..	197.963 kr.
ved B. 1..	189.374 »
Afgift fra plantageejerne på 5 % af den ved B. 1 udbetalte arbejds løn	47.343 »
Andre refusioner	2.500 »
	<hr/>
	437.181 kr.
Herefter er det samlede forbrug på bevillingen..	723.587 kr.

Eksempel på foryngelse af gammel rødgran i to tempi. Ædelgran i hveranden række plantet for år tilbage i gravede huller og rødgran i hveranden række nylig plantet i pløjede render efter »Tolneploven«.

Der er således af bevillingen sparet 51.813 kr., hvilket dels skyldes, at arbejdets omfang såvel ved B. 1 som B. 137 har været stigende, hvorved refusionerne fra arbejdsministeriet og plantageejerne er blevet større end beregnet, dels at personalet er formindsket.

Efter forudgående forhandling med landbrugsministeriet og finansministeriet er der nu for personalet tegnet pensionsforsikringer på samme måde som for det øvrige løst ansatte personale ved Hedeselskabet.

Ved tegning af disse forsikringer er for hver funktionær indbetalt et eengangsbeløb svarende til 10 % af den pensionsgivende løn fra den 1. september 1952 at regne. Af eengangsbeløbet har staten under den forudsætning, at personalet betaler et lige så stort beløb, betalt halvdelen, ialt 43.843 kr., som er inkluderet i de ovenfor specificerede udgifter til lønninger.

HEDESELSKABETS PLANTAGEARBEJDER.

Siden plantagearbejdernes påbegyndelse i 1937 og indtil den 31. marts 1956 er der udført arbejde i 3351 plantager og skovejendomme. I årets løb har udgifterne på de pågældende ejendomme været 1.563.754 kr. og indtægterne 1.518.892 kr. Af udgiften er 960.279 kr. arbejds løn. Der har gennemsnitligt været beskæftiget 201 mand. I årets løb er der arbejdet i 865 ejendomme med et samlet areal på 18.108 ha.

Arbejdets art og omfang andrager:

Skovning af 34.719 rm brænde og gavntræ, 16.694 m³ tømmer, kævler, master m. m., 299.153 stk. pæle, 8663 stk. faskiner, 22.304 stk. høstativben, 218 bkr. kvas, 3740 bdt. kvas, 113.737 kg gran-grønt.

Kulturarbejde: Gravning af 1.123.693 huller, gravning af 7129 lb. m rille, plantning af 2.760.805 planter, prikling af 90.000 planter.

Diverse arbejder: (timeløn og akkord) 207.138 kr.

I forhold til 1954 er hugsten af tømmer, kævler, master m. v. ca. 3000 m³ mindre, medens hugsten af effekter aflagt i rm er ca. 2500 rm større. Kulturarbejdet (gravning af plantehuller) er forøget med ca. 40 %, den anvendte plantemængde svarer til ca. 500 ha.

»Hedeselskabets plantagearbejder« er i ret stor udstrækning anvendt også i mindre skovejendomme uden for de egentlige hedeegne, idet der er indledet et samarbejde med de eksisterende småskovsforeninger, således at også disses medlemmer, når der er brug for det, kan benytte den foreliggende mulighed for at få tiltrængte arbejder udført under sagkyndig ledelse.

LÆPLANTNINGSLAUGENE.

Arbejdet har i 1955—56 haft et betydeligt større omfang end de to foregående år. I årene 1953—54 og 1954—55 var den gennemsnitlige plantning ca. 5,5 mill. planter, hvorimod plantningen i år har været 8,4 mill., d. v. s. en stigning på ca. 53 %.

Tilskudsreglerne er stadig de samme, idet der til manuelt arbejde ydes et tilskud på 90 % af arbejds løn og 50 % til planteindkøb. Jordarbejde, som udføres med traktor eller hestekraft, betales af lodsjerne uden tilskud.

I det forløbne år har der gennemsnitligt været beskæftiget 193 mand ved foranstaltningen, og den udbetalte arbejds løn for manuelt arbejde var 989.817 kr. Den gennemsnitlige fortjeneste pr. mand pr. år har været 5130 kr. (på ca. 8 måneder).

Det i årets løb udførte arbejde har haft følgende omfang:

Nybygget ejendom mellem Drenghsted og Løggumkloster. I forgrunden det allerede udførte beskyttende læbælte omkring have og bygningerne.

Pløjning af planteriller til læhegn m. traktor	1.406.542 lb. m
Pløjning af planteriller til læhegn m. hesteplov	230.748 » »
Gravning af riller til læhegn	349.602 » »
Ialt jordarbejde til plantning af	1.986.892 lb. m hegn

Udover arbejdet med gennemførelse af egentlige hegnsplantninger har foranstaltningen medvirket til gennemførelse af et betydeligt antal småplantninger på under 5 ha. Der er ialt udført jordarbejde til ca. 1190 ha småplantninger.

I forhold til 1954 viser de udførte læhegn en stigning på ca. 32 %, medens anlæg af småplantningerne er steget ca. 59 %.

Den normale efterbedringsprocent er 5—10, men den usædvanligt tørre sommer i 1955 bevirkede, at efterbedringen steg til ca. 14 %. Udgiften til indkøb af planter til efterbedring har derfor været betydeligt større end de foregående år, hvilket ikke mindst skyldes, at en væsentlig del af de udgåede planter var birk og lærk.

En oversigt over arbejdet i de sidste 3 år viser:

	Udbetalt arbejds løn	lb. m hegn	antal ha	planteforbrug
1953—54	632.922	1.344.705	830	5.390.620
1954—55	697.976	1.507.331	750	5.694.064
1955—56	989.817	1.986.892	1190	8.415.321

2. kultur i hedeplantage.

Af tallene kan man måske slutte, at interessen for oprettelsen af læplantningslaug igen er stigende.

For yderligere at stimulere interessen påtænkes det at udarbejde en populær brochure, som illustrerer læplantningens store betydning for landbruget og samfundet.

TILSKUD TIL 2. KULTUR I PRIVATE PLANTAGER.

Der er hertil i det forløbne år anvendt 22.000 kr., som er fordelt i småportioner til et stort antal plantager. Beløbene er anvendt til udførelse af 2. kultur, hvor foryngelse har været stærkt tiltrængt, og med det formål både at give dårligt stillede ejere en økonomisk håndsrækning og at give dem en instruktiv vejledning med hensyn til fremgangsmåden ved foryngelsen, således at ejerne selv kunne få lyst og kendskab til at fortsætte arbejdet. — Det er imidlertid klart, at et beløb af den nævnte størrelse ikke rækker langt, når Hedeselskabets forstlige personale har med foryngelsesarbejder at gøre i ca. 3000 større og mindre plantager, og Hedeselskabet har da også i mange år nærret ønske om at få bevillingen forhøjet.

I de oprindelige plantageanlæg, der i mange tilfælde er udført ved plantning af bjergfyr direkte i lyngen, har udgifterne været meget små, og i virkeligheden må man også, ialt fald på de lidt bedre boniteter, betragte den første bjergfyrbeplantning som en art forkultur, d. v. s. en forberedelse til plantning af mere værdifulde træarter senere hen. — Hedeselskabet finder det derfor rimeligt, at der under en eller anden form bliver ydet tilskud til arbejdet med foryngelse af de oprindelige bjergfyrplantager, idet de pågældende plantageejere først i så fald vil have modtaget et tilskud, der står i rimeligt forhold til de værdier, der er skabt.

Hedeselskabet har derfor gjort myndighederne opmærksom på disse forhold og desuden fremhævet den betydning for øget beskæftigelse, som en forhøjelse af bevillingen kunne få.

BRUNKULSLEJERNES BEPLANTNING.

Efter tilskyndelse af landbrugsministeriet og statsministeriet påbegyndte Hedeselskabet i 1949 et arbejde med beplantning af de afgravede brunkulslejer med det formål dels at få faren for sandflugt på de betydelige arealer afværget og dels at få de alt andet end skønne arealer helt eller delvis beklædt med buske og træer, så at de igen på en naturlig måde kan falde ind i det jyske landskab og om muligt samtidig komme til at tjene som reservat for den vilde fauna.

På enkelte arealer med særligt gunstige jordbundsforhold vil der kunne frembringes bevoksninger af skovagtig karakter.

Der blev i sin tid til det nævnte formål afsat en bevilling på 100.000 kr. fordelt med 20.000 kr. over hvert af finansårene 1949—50 til 1953—54, og senere blev denne bevilling suppleret med en ny 5-årig bevilling på ialt 60.000 kr. til anvendelse med 12.000 kr. årligt i hvert af finansårene 1952—53 til 1956—57. Bevillingen udløber således med udgangen af det nu påbegyndte finansår, medmindre man vil finde det rimeligt efter en bedømmelse af forholdene i marken, og efter at nye lejer er blevet åbnet, at fortsætte arbejdet endnu i et år eller to.

I det forløbne år har Hedeselskabet disponeret over 12.000 kr. til formålet, og arbejdet har væsentligt været koncentreret om de to store brunkulslejer i Søby og Nr. Vium, hvor sandflugten har været særligt ondartet. Der er derfor foretaget en omfattende udplantning af sandstar, som har vist sig velegnet til at samle sandet og ved hjælp af sine udløbere at binde det, således at terrænet ret hurtigt bliver velegnet til plantning af fyr og i begrænset omfang andre træarter.

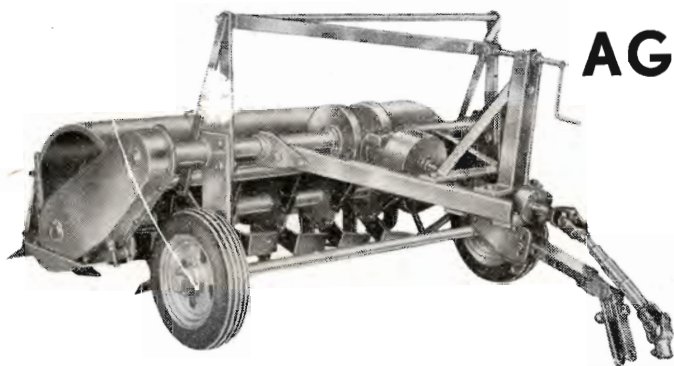
Der er i årets løb foretaget efterbedring af ældre plantninger med ialt 25.400 planter samt gennemført stribevis beplantning på

FLEMSTOFTE

NYT

Vi har hermed
fornøjelsen at
introducere

AGROTILLER

rotorkultiv or

leveres enten som
ugseret model eller
til 3-punkts-ophæng.
Forlang venligst tilbud
eller demonstration.

Eneforhandling for Danmark

FLEMSTOFTE

FUGLEBJERG TLF. 1

1736 lokalforeninger fordelt over hele landet
forsynes med handelsgødning gennem deres eget an-
delsselskab.

Fra **114 tilførselspladser og 52 egne pak-
huse** er der i 1955 leveret 546 000 tons handelsgød-
ning til en værdi af 122 millioner kroner.

Alle landmænd har adgang til at begære sig optaget som med-
lem af en lokalforening og derigennem høste fordel af de goder, som
sammenslutningen har tilvejebragt.

Brugsforeninger, foderstofforeninger eller lignende andels-
foreninger kan optages som medlem.

Såfremt der ingen lokalforening findes på en egn, kan nye oprettes
ved henvendelse til et af vore kontorer i:

Aabenraa	Hobro	Køge	Skive
Aalborg	Holbæk	Odense	Svendborg
Aarhus	Horsens	Randers	Sæby
Esbjerg	Kolding	Rønne	Vejle

eller til vort hovedkontor i KØBENHAVN.

DANSK ANDELS GØDNINGSFORRETNING

KALK bør udstro's med dertil egnet maskine

Den bedste kalkspreader

EPOKE

er blevet bedre endnu — en nye udførelse vises på de store yrskuer.

Beregnet til al slags kalk også råkalk. Kan desuden monteres med fineste agregat for spredning af kunstgødning.

På luftgummiringe — grib dæk — og beregnet til transport, derfor den ideelle maskine at være flere om.

Leveret til landboforeninger, gødningsforeninger, kalkselskaber, de førende kalkværker, maskinstationer og en række store gårde. — Referencer og beretning fra statens redskabsprøver sendes gerne.

A. THOMSEN - Askov-Vejen . Telf. Askov 47

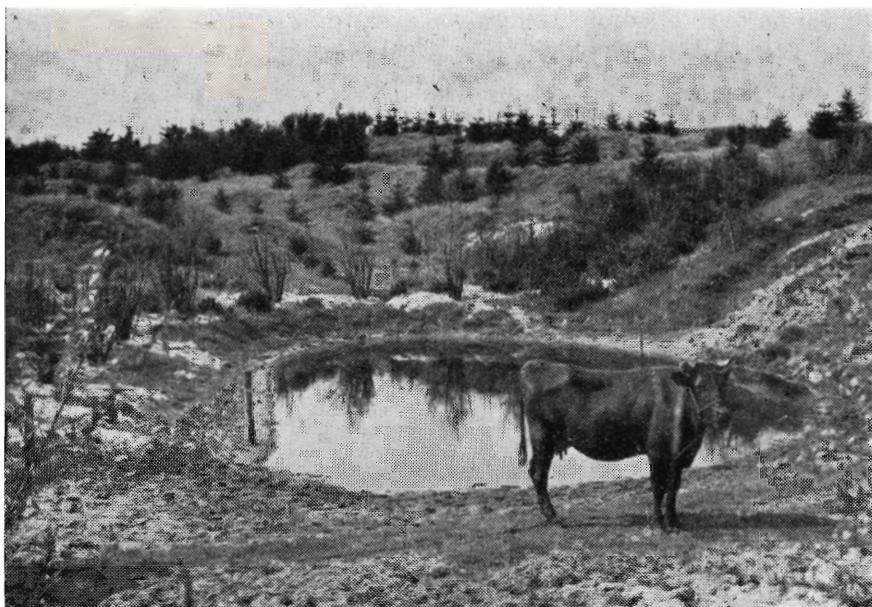
ANDELSBANKEN

A. m. b. A.

HOVEDKONTOR: AXELBORG - KØBENHAVN

AFDELINGSKONTORER OVER HELE LANDET

Naturskøn og vellykket beplantning i et afgravet, ældre brunkulsleje.

Idyl i en beplantning og granbevoksning i et tidligere brunkulsleje ved Sandfeld.

ialt 8,2 ha over et samlet, omgravet areal på 82 ha. Der er ialt brugt 50.000 bjergfyr, 10.000 skovfyr og 6200 contortafyr, tilsammen 66.200 planter.

Hedeselskabets tilsynsførende med arbejdet har endvidere påbegyndt eftersyn af de tidligere udførte plantninger. I hovedsagen har forholdene udviklet sig tilfredsstillende, og på store arealer må statsopgaven siges at være løst i overensstemmelse med den i sin tid udarbejdede plan, hvorefter 10 % af arealerne skulle tilplantes. De pågældende arealer vil nu helt og fuldt blive overladt til ejerne, der forhåbentlig vil føle sig tilskyndet til at udføre supplerende plantninger på eget initiativ. Selv hvor en sådan supplerende plantning ikke bliver gennemført, vil man imidlertid være sikker på, at faren for sandflugt er afværget, og tid efter anden vil de hidtil utilplantede dele af lejerne blive bevokset ved naturlig såning fra de af Hedeselskabet gennemførte stribevis beplantninger.

Det påbegyndte eftersyn, som hidtil kun har omfattet en mindre del af brunkulslejerne, vil blive fortsat i årets løb, hvorefter det vil være muligt at få et overblik over i hvor høj grad, der endnu måtte være brug for en indsats for at få forholdene bragt i en tilfredsstillende stand.

Det er muligt og sandsynligt, at Hedeselskabet vil finde anledning til at foreslå ministeriet, at der endnu et år eller to afsættes en bevilling til arbejdets fuldførelse.

PRISER OG AFSÆTNINGSFORHOLD.

I mange henseender har hedeskovbruget grund til at være tilfreds med udviklingen, som den har formet sig i de senere år.

Det hjemlige træmarked har ganske vist været præget af kreditstramninger, iværksat for at bremse inflatoriske tendenser. Boligbyggeriet er derved blevet stærkt indskrænket, og det er navnlig gået ud over det træforbrugende parcelhusbyggeri, medens man i stigende grad har koncentreret sig om etagebyggeri, der fortrinsvis anvender jern- og stålkonstruktioner. Savværkerne har på grund af diskontoforhøjelserne set sig nødsaget til at reducere deres lagre. Disse forhold i forening har fremkaldt nogen nedgang i efterspørgslen efter opskåret nåletræ til hjemmemarkedet, men alligevel har afsætningen af plantageprodukterne ikke voldt større vanskeligheder; nye industrivirksomheder har med held forsøgt at udnytte den del af produktionen, som det på grund af kvalitet eller dimension tidligere har været vanskeligt at placere på markedet, og desuden har det forhold, at der i det forløbne år er åbnet adgang for en eksport til lønnende priser, bidraget til at aflaste det indenlandske træmarked for en del af den øjeblikkelige overskudsproduktion. Af hensyn til den

Egeudkant i Rends Hedegaards plantage, ca. 25 år gl.

indenlandske beskæftigelse har myndighederne dog i hovedsagen kun tilladt eksport af opskåret træ, og dette har savværkerne benyttet sig af i ret stor udstrækning, således at det til trods for det nedgående indenlandske forbrug har været muligt at afsætte størstedelen af råtræet fra skovene til hjemlige savværker. Der er kun i ringe udstrækning givet tilladelse til eksport af råtræ, idet der uden særlig tilladelse kun kan eksporteres træ af små dimensioner. Der kan dog, når særlige forhold taler derfor, opnås dispensation for disse bestemmelser, og sådanne dispensationer er i ret stor udstrækning givet i forbindelse med de store stormfald, der har ramt danske skove og plantager i indeværende forår.

En overgang har der været visse vanskeligheder ved at afsætte kasetræ og småtræ af nåltræ, bl. a. fordi man i flere brancher, således f. eks. inden for ægekporten, gik over til at anvende papemballage. Også her kom eksporten skovene til undsætning, idet der her viste sig mulighed for afsætning af småtræ til spånpladefabriker, celluloseindustri og kulgruber (props) i Tyskland. Selv nåltræbrænde har kunnet eksporteres til den tyske træindustri til lønnende priser.

Også på hjemmemarkedet har der forøvrigt været god afsætning

på nåletræbrændet, idet de store stigninger i priserne på udenlandsk brændsel har stimuleret efterspørgslen.

Der er inden for dansk skovbrug enighed om, at det såvel fra skovbrugets som fra det øvrige samfunds synspunkt vil være at foretrække, at det danske nåletræ bliver oparbejdet her i landet. Der er derfor også tanker fremme om at få startet en træindustriel virksomhed, som bl. a. kan udnytte småeffekter og affaldstræ af nåletræ, f. eks. en cellulosefabrik, men træmarkedet er formentlig endnu for ustabil og uoverskueligt til, at man har turdet binde an med opgaven, og man har derfor indtil videre indstillet sig på at sikre den eksisterende danske træindustri, hvad den har brug for, og derefter eksportere overskudsproduktionen.

HUGST OG KULTUR.

I Hedeselskabets egne plantager, der pr. 1. juli 1955 havde et bevokset areal på 9237 ha, er der i årets løb skovet ialt 26.068 m³ træ, heraf 18.386 m³ gavntre og 7556 m³ brænde samt 127 m³ småeffekter, såsom faskiner og juletræer. Det vil sige, at der pr. ha er skovet ca. 2,8 m³ mod et budget på 2,0 m³ og en hugst forrige år på 2,4 m³.

I de af Hedeselskabet administrerede, private plantager, der har et samlet bevokset areal på 11.642 ha, har der været en hugst på ialt 31.204 m³ fordelt med 22.406 m³ til gavntre, 8713 m³ til brænde og 85 m³ til småeffekter, hvilket vil sige, at der er hugget ca. 2,7 m³ pr. ha, medens der har været budgetteret en hugst på 2,3 m³ pr. ha. Sidste års hugst var på 2,8 m³.

Som det vil ses, har hugsten i de private, detailedede plantager praktisk talt været uændret siden sidste år, medens der har været nogen stigning for de af Hedeselskabet ejede plantagers vedkommende. Hugsten har været noget større end budgetteret, hvilket formentlig skyldes stormfaldet i januar d. å.

I betragtning af, at de foreliggende driftsplaner for hedeplantager har opgjort den løbende årlige tilvækst til mellem 4 og 5 m³ pr. ha, må man formode, at der i disse år, således som det også tilstræbes, foregår en opsparing af vedmasse, som på et senere tidspunkt vil få en øget hugst til følge.

I Hedeselskabets egne plantager er der i årets løb tilplantet 66 ha tidligere ubevokset areal, medens 211 ha af de oprindelige plantninger er forynget i hovedsagen med andre træarter.

I de private, detailedede plantager, hvor Hedeselskabets forstlige personale forestår den daglige ledelse, er der i 1955 nytplantet 198 ha og forynget 201 ha.

I økonomisk henseende har det forløbne år i det store og hele

*Skovriderboligen i Tolne, bygget i 1938.
A/S Tolne plantage fejrer den 25. juli 1956 50 års jubilæum.*

været tilfredsstillende for hedeplantagerne. Med hensyn til driftsresultatet for Hedeselskabets egne plantager, planteskoler, savværker m. v. henvises til de i det udsendte regnskabshefte meddelte oplysninger.

PLANTAGERNES SUNDHEDSTILSTAND.

Det vil være i frisk erindring, at sommeren 1955 i klimatisk henseende var meget ugunstig for hedeplantagerne. Sen nattefrost i maj—juni og minimal nedbør i juli—august medførte ubehageligheder, som det i bedste fald vil tage tid at overvinde.

Værre end de klimatiske vanskeligheder, hvis følger det må være hedeskovbrugerens sag at søge afbødet ved en efter forholdene tilpasset skovdrift, hensigtsmæssig træartsvalg og fornuftige kulturmetoder, er de yderst urovækkende vanskeligheder, som, det synes i stigende grad, påføres hedeskovbruget ved angreb af svampe og insekter.

Værst i så henseende er »rodfordærversvampen«, *Fomes annosus*, eller »Trametes«, som denne hedeskovbrugets værste fjende gennem årene normalt hedder blandt forstmænd.

Endskønt der ofres meget betydelige beløb og mange kræfter på at løse problemet i forbindelse med denne nåletrædyrkningens fjende

nr. 1, er det endnu i dag ikke muligt at finde frem til en forklaring på dens katastrofale hærgen endsige at anvise sikre midler til dens bekæmpelse.

For enhver hedeskovbruger må det stå som en meget vigtig opgave for skovbrugsforskningen at få denne ubehagelige svamps problemer indkredset, at finde frem til dens smitteveje og få skabt klarhed over dens biologiske, edafiske og økologiske forhold.

Der er som nævnt i disse år arbejdet meget på løsningen af denne opgave, og hedeskovbruget har grund til ikke alene at følge dette arbejde med den allerstørste interesse, men også til efter evne at medvirke til, at forskningen ikke mangler de fornødne økonomiske muligheder for at få arbejdet ført til ende. Det er næppe for meget sagt, at hedeskovbrugets fremtidige eksistens i høj grad står og falder med, om det lykkes at afbøde de ulykker, der i stadig stigende omfang følger i »Trametes«' spor.

Når nu dette er sagt, må det vist også erkendes, at hedeskovbrugerne selv efter alle solemærker at dømmes har bidraget til svampens udbredelse og hærgen ved ufornuftigt jordarbejde, uheldigt træartsvalg, uhensigtsmæssig hugst o. s. v., og det må nu være på høje tid, at man i det daglige arbejde tager ved lære af de fejl, der hidtil er begået.

Selv om det ikke kan siges med absolut sikkerhed, er der meget, der tyder på, at et intensivt og dybtgående jordarbejde, en stærk og måske navnlig en pludselig, stærk hugst, mangel på hensigtsmæssig jordbundspleje og sidst, men ikke mindst anlæg af store ensaldrende og ensartede plantager, specielt af rødgran, og det er sådanne plantager, der har domineret hedeskovbrugets anlægsarbejde i en lang årrække, har skaffet os hovedparten af de vanskeligheder på halsen, som i dag truer de nye skoves eksistens.

Der ligger ikke i disse stærke bemærkninger nogen underkendelse af de tidligere hedeskovbrugerens habilitet og arbejdsindsats, men de indeholder derimod en manende opfordring til hedeskovbrugeren af i dag om at tage ved lære af de bitre erfaringer, der hidtil er høstet, og i størst muligt omfang at undgå gentagelse af de fejl, som med vor nuværende viden må erkendes.

Det er såvel fra et økonomisk som fra et skovdyrkningsmæssigt synspunkt beklageligt, at vi i dag mange steder står over for 30—60-årige hedeplantager, hvor det udbytte, man efter boniteten måtte være berettiget til at vente, på grund af svampeangreb er reduceret til 50 % eller mindre, men det vil være intet mindre end en falliterklæring, hvis store dele af de skovkulturer, vi i dag lægger grunden til, om andre 30—60 år frembyder det samme triste skue.

SKOVFRØCENTRAL OG SKOVTRÆFORÆDLING.

I løbet af året 1955—56 er der etableret et tilsynsråd, gennem hvilket man håber at kunne sikre den bedst mulige kontakt mellem på den ene side skovfrøcentralen og forædlingsinstitutionen og på den anden side planteskolerne, plantagedistrikterne og den forstlige forsøgsvirksomhed. Tilsynsrådet, hvis medlemmer indtil videre er: afdelingsleder B. Steenstrup (formand), afdelingsleder E. Løfting, Statens forstlige Forsøgsvæsen, skovrider S. Lybye, skovrider Th. Nielsen og planteskolebestyrer I. Nyholm, vil holde møder 1 à 2 gange årligt for at drøfte de foreliggende problemer vedrørende skovfrøcentralens arbejdsopgaver m. v.

I sæsonen 1954—55 følte det som et stort savn, at skovfrøcentralen ikke selv var i stand til at foretage klængning af de indsamlede kogler. Dette savn er nu afhjulpet gennem Hedeselskabets køb af klænganstalten i Højbjerg. Her råder man over et fuldt moderne tørreri, hvor der bl. a. i foråret 1956 er installeret oliefyr, således at man er i stand til under fuld kontrol at give koglerne den mest formålstjenlige behandling.

Dog vil en vis udbygning af klængstuen med indrettelse af et særligt renserum og med udvidelse af fortørringsplads m. m. for koglerne være nødvendig, idet arbejdet ellers ikke vil kunne foregå tilstrækkeligt rationelt og hurtigt i de år, hvor der skal behandles større mængder kogler.

Der må også snarest ved klængstuen i Højbjerg indrettes kølerum til opbevaring af frø og podekviste, idet den nuværende ordning, hvorefter opbevaringen finder sted ved centralplanteskolen, i flere henseender er både besværlig og upraktisk.

Det har i den forløbne sæson ikke været muligt at dække efterspørgslen efter frø af bøg, eg og flere andre løvtræarter. Dels har der ikke været nogen mulighed for høst af disse frøarter, og dels er man endnu ikke så sikker i opbevaringsteknikken for disse frøarters vedkommende, at man tør opbevare større frøpartier fra tidligere års høst. Derimod er efterspørgslen efter nålefrø næsten fuldstændig dækket, dels gennem ny høst (især fyrrearterne), dels ved import og dels ved brug af opbevaret frø. Bortset fra frø af alm. ædelgran og enkelte andre træarter er der ikke sket nogen mærkbar forringelse af frøet ved opbevaringen.

Frøkvaliteten for det nyhøstede frø har været særdeles god, antagelig som følge af den varme sommer.

Til brug ved det fremtidige forædlingsarbejde og til anlæg af frøavlskulturer er udvalgt enkelttræer af fransk bjergfyr, skovfyr, contortafyr, murrayanafyr, korsikansk fyr, japansk lærk, rødgran og flere andre træarter. Af hovedparten af de udvalgte træer er der

foretaget indsamling af pødekviste, som dels podes i væksthus ved Højbjerg og dels på forskellige kulturarealer under plantagedistrikterne. Samtidig med indsamlingen af pødekviste er der, hvor det har været muligt, foretaget indsamling af frø fra de udvalgte enkelttræer, således at der bliver mulighed for at foretage sammenligning mellem de forskellige træers frøafkom.

Det er hensigten at placere det indsamlede materiale dels på arealer under plantagedistrikterne og dels på et dertil egnet areal i nærheden af Højbjerg, hvor det uden alt for store omkostninger vil være muligt at foretage specialundersøgelser og forsøg. Det vil være ønskeligt at kunne disponere over et sådant areal allerede i foråret 1957.

KØB OG SALG.

Færchs plantage. Af gårdejer Jens Kjær Jensen, Dørup, er købt ca. 6,1 ha bevokset areal. Købesum 9000 kr.

Langvad-Bjerge plantage. Hedeselskabet har købt apoteker Marschalls plantage, der ligger i tilslutning til Langvad-Bjerge plantage, af tømmerhandler N. P. Nicolajsen for 32.500 kr. Arealet omfatter ca. 51,1 ha på det nærmeste tilplantet areal.

Højbjerg. Til brug for skovfrøcentralen har Hedeselskabet af planteskole-ejer Anton Nielsen købt klænganstalten i Højbjerg med tilhørende bolig og ca. 3 tdr. land planteskole, købesum 100.000 kr. — Boligen beboes af skovfogeden ved skovfrøcentralen.

Rens Hedegaard. I forbindelse med en jordfordeling i Rens ejerlav har Hedeselskabet afgivet 1,3 ha og modtaget 0,8 ha ubevokset areal. Som vederlag for arealnedgangen har Hedeselskabet modtaget 1220 kr.

PLANTNINGSVIRKSOMHEDENS BYGNINGER.

I det forløbne år er der under medvirken af Hedeselskabets distriktskontorér for bygningsvirksomhed i Aarhus under plantningsafdelingens område gennemført bygningsarbejder til en samlet udgift af ca. 113.000 kr. Heraf vedrører ca. 70.000 kr. forskellig modernisering af 8 funktionærboliger i plantagerne, planteskolerne m. v. Endvidere er der indrettet maskinhus og kølerum til frø i centralplanteskolen med en udgift på 31.000 kr. samt anlagt kornsilo til 12.000 kr. på Kaptajnsgaarden.

I skovfrøcentralens ejendom i Højbjerg er der etableret oliefyrr til klængstuen, drivhusene og boligen, foretaget istandsættelse af boligen samt visse ændringer i den tekniske installation og i klængstuens indretning. Den samlede udgift er anslået til 34.000 kr.

Nyttig, nem og fiks er

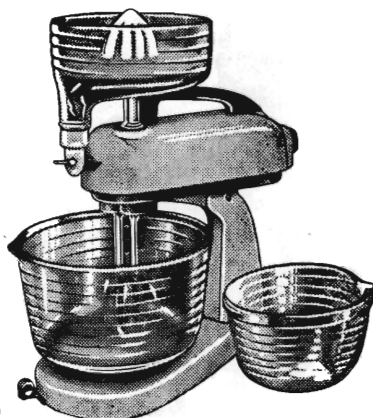
Ballerup JUNIOR MIXER

— en STOR hjælp i det LILLE køkken

Standardudstyr: **kr. 325,-**

Ekstratilbehør: Kødhakker - Ælteapparat
Råkostapparat - Kaffemølle
Boresæt - Polerskive
Skobørste - Cocktailmixer

JUNIOR MIXER ælter, rører, pisker, moser,
hakker, river, snitter, maler kaffe m. m.

— og glem ikke MASTER MIXER

Maskinen for ethvert køkken - selv det STØRSTE!
EKSTRA KRAFTIG MOTOR!

Standardudstyr, incl. kødhakker og frugtpresser

kr. 695,- med melaminskål

kr. 745,- med rustfri stålskål

Forhandles overalt — forlang brochurer

Fabr.: **Helmuth A. Jensen**

København F. — Telefon Gothåb 9888

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

ØLGOD

Telefon 59

Ulfborg Kjærgaard pr. Ulfborg

afholder en række kurser
af EEN UGES varighed om
følgende emner:

1. Alm. motorlære. Fejlfinding:
4/6-11/6-18/6-25/6-27-9/7-16/7-
23/7-30/7-6/8.
2. Dieselmotor (traktor) pasning,
fejlfinding: 4/6-18/6-25/6-27-
23/7-6/8.
3. Mejetærskere. Pasning og ar-
bejde: 4/6-11/6-25/6-27-9/7-16/7.
4. Entreprenørmaskiner til trakto-
rer. Pasning og arbejde:
4/6-11/6-18/6-27-9/7-16/7-23/7-
30/7-6/8.
5. Nivellering I. Begyndere:
4/6-11/6-25/6-9/7.
6. Nivellering II. Videregående:
18/6-27/7-16/7.
7. Kursus i tilrettelæggning af ma-
skinpasning: 16/7-30/7.

Kursusafgift 45 kr. — iberegnet op-
hold på skolen. Tilmelding kan ske
direkte til skolen pr. BREV eller
TELF. ULFBORG 333.

Ved henvendelse til skolen tilsen-
des kursusplan og yderligere op-
lysninger.

HAMMERUM HERREDS

Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 . 314

Østergade 6

Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Københavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 linier)

Kontor i Karup og Kølvrå

Alle arter jordbrugskalk — SKANDINAVISK KALK & KRIDT I/S

Hasseris - Aalborg telefon 9253 - Alba 10650
Værket telefon Sdr. Tranders 110

RØDE DRÆNRØR

føres altid på lager fra 2" til 8" - Tilbud til tjeneste

A/S GAMMELGAARD TEGLVÆRK
Telefon 187 . Skive

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer

Tjæreborg cementstøberi,

Hurtig levering

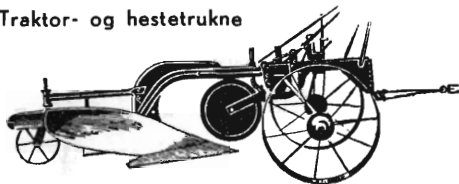
Telefon 21

Reel betjening

MODERNE PLOVE

for ethvert formål
Traktor- og hestetrukne

Bovlund 24" traktorplov, type 9 H

Hedeselskabet bruger „Bovlund“ plove

Plovfabrikken »Bovlund«

H. WILKENS

Bovlund pr. Branderup J.

Telefon: Branderup J. 66

Frøavlscenret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533

Frøavl og frøhandel

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

i størrelse fra 2 til 15 tommer

Indhent tilbud - Tlf. Højslev 3

Herning Hede- & Discontobank

10—12½, 14½—17
Telefon 5 . 273 . 720

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKESFORSIKRING

Telefon Minerva 350
Gensidigt selskab

★

Ansvarsforsikring

Vester Far magsgade 19
København V.

★

Automobilforsikring

Mere end 130

afvandingsanlæg

er leveret til afvandning af
over 150.000 hektarer.

MYHRWOLD & RASMUSSEN

Kobbelvænget 74 . København, Brønshøj

Egekrat i udkanten af gammel hedeplantage.

**HEDESELSKABETS PLANTAGEREGULERING
OG PLANTNINGSADFDELINGENS FORSØGSVIRKSOMHED.**

Hedeselskabets plantageregulering har i det forløbne år udført kortlægnings- og planlægningsarbejder i følgende plantager:

Hedeselskabets egne plantager: Færchs plantage 154 ha, Dejbjerg plantage nye del 382 ha, Østbjerg plantage 102 ha, ialt 638 ha.

Private plantager: Sahl kommune plantage 102 ha, Skovlund plantage 137 ha, Herning kommune plantage 96 ha, Ølgod 81 ha, Thygeslund 113 ha, Løvskal 92 ha, Give plantage 154 ha, Hodsager kommune plantage 202 ha, Kolpengegaard plantage 55 ha, Ørbæk skov 203 ha, Bjøvlund plantage 89 ha, Langholt skov 41 ha, Tykskov (Taars kommune) 37 ha, Tirslund plantage 50 ha, Tjele skove og plantager ca. 1500 ha, Paabølgaard 263 ha, Aadaline plantage 14 ha, Skald plantage 28 ha, Zinks plantage 38 ha, Guldbæk-Hæsum plantage 31 ha, Sønderholm 32 ha, Bonderup bakker 17 ha, Ømark plantage 23 ha, Guldbæk-Solhøj plantage 20 ha, Gravlunde plantage 28 ha, Hobro kommune skov 62 ha, Snæbum plantage 17 ha, Lokes hede 38 ha, Hobro kommunes plantage 76 ha, ialt 3639 ha. Disse plantager har ialt refunderet 27.100 kr.

Af nye forsøg har Hedeselskabet i samarbejde med højskoleadjunkt E. Oksbjerg anlagt et jordbearbejdningsforsøg kombineret med forskellige udluftningsformer af lyngmøren, heriblandt rugafgrøder, lupinafgrøder m. m.

Fastmasseundersøgelserne er nu afsluttet, og der vil i løbet af året fremkomme en beretning i Hedeselskabets Tidsskrift.

KLIMAFORHOLD.

Efter et unormalt fugtigt år i 1954 fulgte et unormalt tørt år i 1955, idet nedbøren i juli og august lå henholdsvis 53 % og 48 % under normalen. Følgerne af den tørre sommer blev dog i nogen grad mildnet af en fugtig og kold forsommer. Nykulturerne klarede sig nogenlunde, hvorimod tørkeskader af stort omfang ramte kulturer fra 5-års alderen og helt op til 20 år.

Særlig lærk, birk og rødgran blev stærkt svækkede eller gik ud, men også andre træarter ramtes af tørken på udsatte steder.

Det var iøjnefaldende, at renholdte kulturer klarede sig langt bedre gennem tørkeperioden end kulturer med græs og anden vegetation, som har konkurreret med planterne om den sparsomme nedbør.

Den 21. og 22. januar blæste en storm over Danmark. Mens skaderne i landets østlige del og særlig på Bornholm var meget store, kunne stormfaldet i de jydsk plantager ikke betegnes som katastrofalt, idet der ikke faldt større træmængder, end der kunne indgå i den planlagte hugst. Derimod greb stormfaldet mange steder forstyrrende ind i foryngelsesarbejderne.

Under den strenge frostperiode, særlig i februar måned, gik arbejdet i plantagerne i stå, og på grund af det sene forår er arbejdet i planteskolerne og nykulturerne kommet sent i gang.

PLANTAGEBRANDE.

Der anmeldtes i 1955 14 brande til »Dansk Plantageforsikringsforening«, og ialt blev ved disse brande ca. 34 ha ildens bytte.

Af de fremskaffede politirapporter fremgår det, at 3 af årets brande skyldtes børn leg med tændstikker, 4 uforsigtighed med tobaksrygning, 1 gnister fra et statsbanelokomotiv, 1 gnister fra en traktor, 1 uforsigtighed ved afbrænding af halm og 4 ukendte årsager.

Den største af disse sidste brande (R i n d p l a n t a g e — brandareal 13,7 ha) opstod umiddelbart ved den gennem plantagen gående hovedvej, og den skyldes utvivlsomt uforsigtighed fra trafikanters side.

Disse oplysninger viser klart, at de allerfleste plantagebrande skyldes grov uforsigtighed, og der er derfor grund til indtrængende at advare mod tobaksrygning og brug af åben ild overalt i naturen i nærheden af letfængeligt materiale.

*Hedeselskabets frøcentral i Højbjerg.
I forgrunden frøbede med forskellige nåletræer.*

ARBEJDS- OG BESKÆFTIGELSESFORHOLD.

Hedeselskabet indmeldte sig som bekendt for et par år siden i Skovbrugets Arbejdsgiverforening for Jylland under Dansk Arbejdsgiverforening.

Siden foråret 1954 har en mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og nævnte arbejdsgiverforening indgået særlig overenskomst vedrørende løn- og arbejdsforhold i Hedeselskabets egne plantager været gældende.

Under de nu afsluttede overenskomstforhandlinger er der under medvirken af rigsadvokat Olafsson som mæglingsmand opnået enighed om en indpasning af den særlige overenskomst for Hedeselskabets egne plantager i overenskomsten for Skovbrugets Arbejdsgiverforening for Jylland. Sidstnævnte overenskomst vil herefter blive gældende for Hedeselskabets egne plantager fra og med 27. april 1956.

De for arbejdet i hedeplantagerne hidtil betalte akkordsatser har ligget noget over satserne i overenskomsten for Skovbrugets Arbejdsgiverforening. Tilpasningen er blevet muliggjort ved, at der i den jyske overenskomst, der hidtil for hugst i nåletræ har indeholdt en klasse I og en

klasse II, nu tillige er indført en klasse III, hvis satser i hovedsagen vil blive gældende for arbejdet i hedeplantagerne.

Ved en klassificering, der vil blive udført snarest, vil der dog være mulighed for, at hedeplantager på gode boniteter og med gode bevoksningsforhold vil kunne blive klassificeret i klasse II, eventuelt i klasse I. Ved den skete ændring vil man opnå, at arbejdernes fortjeneste ved skovningsarbejde i hedeplantager alt andet lige bliver ens på de gode og mindre gode boniteter.

Overgangen til den nye overenskomst vil medføre nogen ændring i aflægningen af effekter i plantagerne, f. eks. vil spir, lægter, stager og stænger, der hidtil er aflagt og afregnet i bunker med et bestemt antal stykker, fremtidig blive aflagt og afregnet i bunker på $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{4}$ m³. Da stykantalet i bunkerne tilnærmelsesvis bliver som hidtil, vil ændringen formentlig ikke volde vanskeligheder af nogen art.

Den nye overenskomst indeholder akkordsatser og særlige bestemmelser for en del arbejdsområder, hvor man hidtil har måttet træffe aftale med arbejderne i hvert enkelt tilfælde.

For så vidt vedrører aflønningen af arbejderne i de private plantager vil den nye overenskomst blive anvendt i de plantager, hvor Hedeselskabet har den daglige ledelse, således at den hidtidige praksis med samme løn- og arbejdsvilkår i egne og private plantager vil blive bibeholdt.

I anledning af en af arbejdsmarkedskommissionen udsendt betænkning vedrørende beskæftigelsesforholdene i visse i beskæftigelsesmæssig henseende særligt uheldigt stillede områder i Jylland, de såkaldte arbejdsløshedsøer, har Hedeselskabet i årets løb efter henstilling fra landbrugsministeriet fremsat forskellige forslag, der i givet fald kan give mulighed for øget beskæftigelse i de pågældende områder.

Hedeselskabets forslag tilsigter ved ændring af tilskudsregler og ved udvidet anvendelse af manuel arbejdskraft at tilskynde kommunale myndigheder og private lodsejere til omgående iværksættelse af plantningsarbejder af forskellig art. Bevillingsmyndighederne har endnu ikke taget endelig stilling til, i hvilket omfang man vil finde det hensigtsmæssigt at lade de af Hedeselskabet foreslåede arbejder iværksætte.

SAMARBEJDE MED JAGTRÅDET.

Af jagtfondens midler er der i det forløbne år bevilget Hedeselskabet et beløb på indtil 5000 kr. til etablering af løvtrækapper og plantning for vildtet i udkanten af fredskovsplantagerne.

Bevillingen, som var 5000 kr. mindre end i tidligere år, anvendtes til ydelse af tilskud til uddeling af 46.500 planter til 21 plantager. Planternes indkøbspris har været ialt 5555 kr., og der er hertil ydet et tilskud på 90 % eller 5000 kr. De 10 % af planternes indkøbspris er betalt af plantageejerne, der tillige har forpligtet sig til at renholde plantingerne.

Som det blev meddelt i årsberetningen for 1954—55, optoges forhandling mellem jagtrådet og Hedeselskabet om en revision af betingelserne for ydelse af tilskud til vildtplanter gennem Hedeselskabet. Landbrugsministeriet har herefter fastsat, at der fra året 1956—57 at regne kun ydes tilskud af jagtfondens midler til indkøb af egentlige vildtplanter, hvortil henregnes slåen, tjørn, sandtidsel, bukketorn, roser, gyvel, brombær, hyld, hæg, syren, fjeldribs, vild æble og pære, røn, eg, tørst, ene og pil.

Foruden i udkanten af plantagerne må vildtplanterne anvendes på egnede steder inde i plantagerne, f. eks. langs brandlinier og veje samt i grusgrave, mergelgrave og lign.

Foruden ovennævnte tilskud til jagtplantning i udkanter af plantager yder jagtfonden direkte tilskud til anlæg af vildtremiser i grusgrave, mergelgrave o. lign., idet ejerne hertil kan opnå 90 % tilskud til de medgåede planter.

Ansøgninger om tilskud sendes til de stedlige jagtkonsulenter, som i samarbejde med Hedeselskabets forstmænd afgiver indstilling til jagtrådet. Iøvrigt yder Hedeselskabets forstmænd råd og vejledning vedrørende anlæg af vildtremiser og fører tilsyn med disse. — Som vederlag herfor refunderer jagtrådet og landbrugsministeriet hver Hedeselskabet 10 % af de udleverede planters værdi.

FORSKELLIGE VIRKSOMHEDER.

I/S Skærbæk savværk har igen i 1955 haft et tilfredsstillende år. Efterspørgslen efter færdig emballage var ligesom året før ret beskeden, og der blev som følge deraf lagt særlig vægt på opskæring af træ til bygningsbrug. Driftsoverskudet var af en sådan størrelse, at interessenterne, efter at de investerede kapitaler var forrentede med 5 % p. a., kunne få udbetalt tilfredsstillende udbytter. Savværkets bygninger og maskiner er blevet kendeligt forbedrede i det forløbne år, bl. a. er der opført en afkorterhal, hvorfra en transportør fører de afkortede stammer direkte til saven.

Guldborgland savværk. Fra Hedeselskabets egne plantager i 3. distrikt er der til Guldborgland savværk blevet tilført 3210 m³ tømmer, spær og bånd samt 1283 rm kassetræ.

På grund af indskrænkningerne i det indenlandske boligbyggeri m. v. har det ikke været muligt at afsætte hele produktionen af opskåret træ på det hjemlige marked, hvorfor der i årets løb er blevet eksporteret betydelige mængder af tømmer, brædder og lægter til Tyskland.

Savværkets produktion af forarbejdede varer, såsom siloer, silotag, høstativer m. v. har på grund af svigtende efterspørgsel været betydeligt mindre end de nærmest foregående år. Driftsresultatet for den samlede virksomhed kan dog betragtes som tilfredsstillende.

Hedeselskabets centralplanteskole. Gennem centralplanteskolen er i det forløbne år udsendt 12,5 mill. planter. Heraf har Hedeselskabets læplantningsarbejder aftaget ca. 9. mill.

Planteforsyningen til næste år vil rimeligvis blive ret god. Der er stigende interesse for produktion af skovplanter, og der er uden tvivl priklet mange ud, navnlig rødgran. Det er dog tvivlsomt, om der vil blive tilstrækkeligt af rødgran, sitkagran og contortafyr. Der er i den forløbne sæson tyndet meget ud i beholdningen af rødgran, selv 3-års planter, man normalt ville lade blive stående til $\frac{2}{3}$, er taget med — og det er derfor med spænding, man må imødesee, hvorledes de sommerpriklede partier gror til.

Planteskolen i Skodborg. I planteskolen i Skodborg har de udplantede frugttræer endnu ikke ydet nævneværdigt. Der blev i 1954 solgt ca. 2000 kg kirsebær, men 1955 gav meget ringe resultat. Æbletræerne vil rimeligvis i år kunne begynde at bære. Planteskolekulturerne står fint, og planteskolen svarer sig pænt.

Planteskolen i Guldager. I planteskolen i Guldager har man døjet meget på grund af den kolde jord, der ofte har givet for ringe tilvækst af planterne og et uforholdsmæssigt stort lugearbejde. — Jorden skal nu undersøges nærmere for om muligt at finde metoder til afhjælpning af disse ulemper.

Troldhede pladeindustri. Samarbejdet mellem Hedeselskabet og Troldhede pladeindustri er fortsat på en for begge parter helt tilfredsstillende måde.

Der har ikke været vanskeligheder med at overholde de aftalte leverancer. Pr. 1. januar 1956 udløb den 20 år gamle kontrakt mellem Troldhede pladeindustri og Hedeselskabet. Efter forhandling, hvorunder der var forslag fremme om affattelse af en ny kontrakt, enedes man om at fortsætte samarbejdet uden kontrakt, men således at man som hidtil træffer de fornødne aftaler om leverancer og priser m. v. for et år ad gangen.

Juletræsalget. Det samlede salg af juletræer gennem juletræsalget androg i sæsonen 1955 298.581 træer svarende til ca. 172 store jernbanevognladninger. Juletræsalget omsatte desuden 50.527 kg pyntegrønt fortrinsvis af de ædle sorter.

Ca. 10.000 af de solgte træer var fra Hedeselskabets egne plantager, mens resten er leveret fra private.

Af det samlede salg på 298.581 træer er ca. 91 % eller 273.618 stk. solgt til udlandet. Af pyntegrønt er ca. 80 % solgt til udlandet.

Juletræsalget har afsluttet direkte handler med 18 udenlandske købere. I udenlandsk valuta er hjembragt 629.327 kr.

Det indkomne beløb er efter fradrag af påløbne administrations- og ekspeditionsomkostninger fordelt til leverandørerne.

Hedeselskabets grangrønt. Der er i den forløbne sæson solgt 1493 tons grangrønt til et samlet salgsbeløb på godt 205.000 kr.

Leverancen har været en ubetydelighed mindre end sidste år, hvilket bl. a. kan skyldes, at grøntet i år har haft en bedre dækevne, samt det forhold, at det på grund af den tørre sommer har vejet forholdsvis mindre end sidste år. — Iøvrigt har kvaliteten ladet noget tilbage at ønske, idet farven, navnlig for hvidgranens vedkommende, overvejende har været kedelig grå. Hovedparten af det leverede grangrønt er aftaget af kirkegårde, hvor det anvendes til vinterdækning af gravstederne.

Transporten af grøntet er gået uden vanskeligheder.

Gode og sunde MEJERIPRODUKTER

Takket være deres fine kvalitet har danske mejeriprodukter gennem årene opnået en almindelig anerkendelse og popularitet overalt i verden.

Kvaliteten af det færdige produkt betinges af råvaren, og det er en kendt sag, at dårlig ensilage forringer mejeriprodukterne i meget væsentlig Grad. Forsøg og mange års praktisk erfaring har vist, at rigtig anvendelse af

A.I.V.-syre

sikrer ensilage af god kvalitet

**A.I.V.-syren bør bestilles i god tid
hos vore forhandlere**

GØDNINGS-KOMPAGNIET

SOLUS betyder enestående

*Køb
en*
SOLUS

STALDGØDNINGSSPREDER

**Hvorfor er en SOLUS staldgødningsspreder enestående?
Fordi den er utrolig alsidig.**

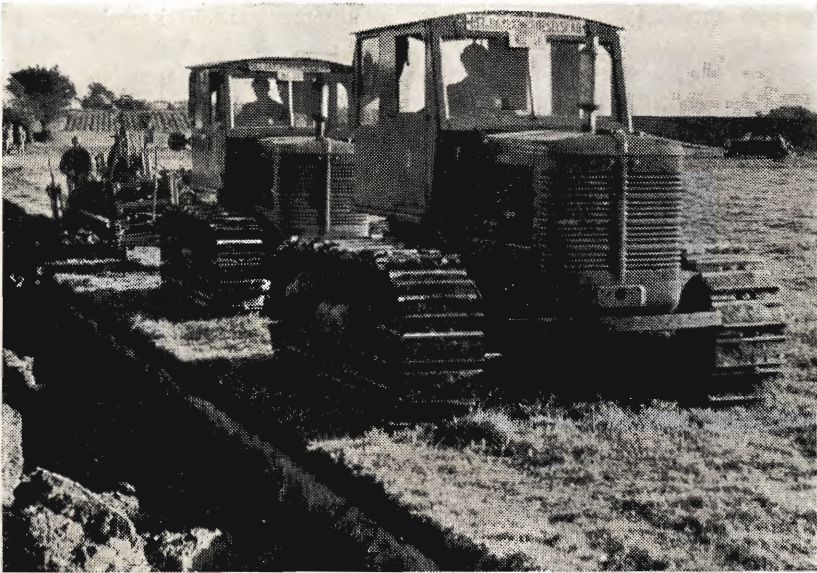
De kan bruge den:

- til udspredning af naturgødning,
- til udspredning af råkalk og mergel,
- til snitning af grøntfoder til ensilering,
- til læsning af roer i jernbanevogn,
- til opsætning af roebatterier på marken,
- til hjemkørsel af hø, korn m. m.
- som tohjulet landbrugsvogn,
- som selv aflæsser af roer, kartofler m. m.

De får 8 maskiner i een SOLUS staldgødningsspreder. — Flere nye tekniske forbedringer af største betydning på de nye 1955 modeller. Læs alt om den mest alsidige maskine i dansk landbrug i vor udførlige, illustrerede brochure, der tilsendes gratis fra

H. SØNDERBY & Co.
TARM . MASKINFABRIK . TLF. 16 - 34 - 179

SOLUS betyder enestående

Hedeselskabets maskincentral i arbejde med dybpløjning.

Maskincentralen. Maskincentralen har haft et godt arbejdsår. Der har været fuld beskæftigelse for alle maskinerne, indtil vinteren standsede arbejdet i midten af december måned. Vinteren blev som sædvanlig benyttet til en grundig gennemgang af maskiner og materiel. Der er i årets løb indkøbt en T. D. 9 International larvefodstraktor med bulldozer og udskiftet 2 Munktells traktorer, således at maskinparken nu består af følgende maskiner:

2	stk.	70	hk.	International	Harvester
1	»	55	»	»	» med bulldozer
2	»	40	»	»	» deraf 1 med bulldozer
5	»	55	»	Munktells,	deraf 1 med halvbånd og bulldozer
2	»	45	»	Hanomagfræsere	
1	»			Willys jeep.	

Af nye redskaber er indkøbt en 30" Bovlundplov, der har en maksimal arbejdsdybde af 60 cm. Der er endvidere konstrueret en speciel grubber, som er i stand til at blande jorden, således at planterødderne får forbindelse med grundvandet gennem et neutralt sandlag. Grubberen er efter forudgående forsøg anvendt på Egense Kloster. Arbejdsdybden er 45 cm.

I det forløbne år har maskincentralen udført følgende arbejde: Planteriller til læhegn 1645 km, planteriller til plantager 550 ha, dybdepløjning m. v. 938 ha, knivharvning 63 ha, fræsning 126 ha og rydning, planering med bulldozer m. v. 3442 timer.

Der er udført arbejde for 525.025 kr. hos 369 rekvirenter.

I årets løb er anskaffet nyt materiel for 94.956 kr., og der er herefter ialt siden starten anskaffet materiel for 730.756 kr.

Virksomheden i Brande. Hedeselskabets virksomhed i Brande arbejder udelukkende med de mindre værdifulde effekter fra plantagerne, lægter, stager og brænde, og det er virksomhedens formål at aftage en del af de effekter,

som ikke kan sælges til plantagernes lokale marked. Virksomheden har 2 afdelinger:

Oparbejdningssafdelingen, som fremstiller færdige raftehegn, alle materialer til raftehegn og høstativer. Fra denne afdeling har der i 1955—56 været et salg på ca. 320.000 kr., svarende til en oparbejdning af ca. 3200 m³; der er bl. a. solgt ca. 16.500 høstativer.

Alt affald fra produktionen, rodender, topender m. m., går over i en anden afdeling:

Kulsvideriets, som i 1955—56 havde et salg på ca. 303.000 kr. (en stigning i forhold til 1954—55 på ca. 24 %).

I årets løb er opført destillationsanlæg til udvinding af trætjære. Anlægget er endnu ikke fuldt driftssikkert, men vil formentlig i 1956—57 kunne producere 30—40 tons tjære.

Grundforbedringsvirksomheden.

Der vil i det følgende blive redegjort for Hedeselskabets virksomhed med planlægning og gennemførelse af 1) landvindingsarbejder, hvorved der i denne forbindelse forstås alle de forskellige hovedafvandingsarbejder — vandløbsreguleringer, større rørledningsarbejder, kunstige afvandinger, inddignings- og inddæmningsarbejder samt fælleskultiveringer m. v. —, der gennemføres med støtte af landvindingsloven, 2) grundforbedringsarbejder — detailafvandinger, i det væsentligste dræninger, mindre vandløbsreguleringer, kultiveringer —, der gennemføres i henhold til grundforbedringslovens bestemmelser, 3) kunstige vandinger samt 4) mergel- og kalkvirksomheden.

De fuldførte landvindings- og grundforbedringsarbejder har i det forløbne år omfattet ca. 3500 arbejder med et interesseret areal på godt 19.000 ha og en bekostning på ca. 27,7 mill. kr.

Landvindingsarbejderne.

Af de i årene 1940—55 af landbrugsministeriet godkendte 1180 landvindingssager med et samlet interesseret areal på 130.921 ha og en anslået bekostning på 151,8 mill. kr. har Hedeselskabet projekteret 846 sager med 82.700 ha til 112 mill. kr. Heraf har kulturteknisk afdeling projekteret den overvejende del. Bortset fra nogle enkelte inddæmningsforetagender, hvoraf kun 2 er blevet gennemført, har Hedeselskabets landvindingssager alle omfattet landvinding på landjorden.

For landvindingsarbejder går der, i modsætning til grundforbed-

Tusinder af hektar lave arealer langs vore åløb oversvømmes regelmæssigt forår og efterår, så jordens værdier ikke kan udnyttes fuldt ud.

ringsarbejder, ofte en del år, fra projekteringen påbegyndes, til arbejdet er fuldført og kommissionsarbejdet afsluttet. Omfanget af arbejdet med projektering og gennemførelse af landvindingssager indenfor et arbejdsår kan derfor belyses gennem arbejdet med de løbende sager.

I 1955 har arbejdets omfang i henseende til projekternes samlede bekostning sat ny rekord, idet alene kulturteknisk afdeling har arbejdet med hovedafvandingsprojekter til ca. 112 mill. kr. omfattende 52.000 ha, hvilket er ca. 14 mill. kr. mere end i 1947, der var afdelingens hidtil største år, og hvor man arbejdede med projekter til ialt 98 mill. kr. omfattende 79.000 ha. Fra 1947 til 1952 var den samlede bekostning dalende, men den er siden steget jævnt. At gennemsnitsudgifterne er steget fra ca. 1250 kr. pr. ha i 1947 til ca. 2150 kr. pr. ha i 1955, skyldes dels prisstigningen, men navnlig at opgaverne nu er mere komplicerede end tidligere, fordi de lettest tilgængelige er blevet løst først.

Der kom i løbet af 1955 et stort antal nye anmodninger om bistand ved projektering af landvindingarbejder, og den varme og tørre sommer synes således ikke at have mindsket lodsejernes inter-

esse for afvanding. Tværtimod spores der en voksende forståelse for afvandings betydning, hvilket også giver sig udslag i, at selv en del forholdsvis dyre sager er blevet sendt til landvindingsudvalget med stor tilslutning fra de interesserede lodsejere.

Den gode sommer bevirkede, at det har været muligt at få udført mange forundersøgelser bl. a. af det store antal sager, der indkom efter den våde sommer i 1954, og Hedeselskabet har ved udgangen af 1955 ca. 30 % flere sager under projektering end året tidligere.

Samtidig er omfanget af arbejder under udførelse større end i de 3 foregående år. Dette sammenholdt med, at omfanget af de sager, som Hedeselskabet har for landvindingsudvalget, er større end nogensinde tidligere, tyder på, at 1956 vil blive et travlt år. Det har da også været nødvendigt at udvide personalet, således at det nu er større, end det har været i årene siden 1947.

LANDVINDINGSARBEJDETS OMFANG.

I løbet af kalenderåret 1955 er der på landvindingsudvalgets beredskabsliste optaget ialt 78 sager med en anslået bekostning på ialt 12.353.975 kr. og med et samlet interesseret areal på 6582 ha. Herudover er der endvidere til øjeblikkelig udførelse uden forudgående optagelse på beredskabslisten godkendt 37 sager med en bekostning på 1.442.250 kr. og med et interesseret areal på 2117 ha. En sammenlignende oversigt over samtlige hidtil godkendte landvindingsarbejder ser herefter således ud:

Godkendte arbejder i årene	Antal arbejder	Overslag mill. kr.	Areal ha
1940—46	688	77,8	74.953
1947	55	10,2	7.425
1948	17	2,5	2.655
1949	9	1,3	1.008
1950	35	6,4	6.546
1951	44	10,5	15.959
1952	44	7,2	5.901
1953	56	5,6	2.927
1954	117	16,5	4.848
1955	115	13,8	8.699
Ialt ...	1180	151,8	130.921

Af de anførte 1180 arbejder er 846 med en samlet bekostning på ca. 112 mill. kr. og et interesseret areal på 82.700 ha projekteret af Hedeselskabet.

De fuldførte og regnskabsmæssigt helt afsluttede sager udgør for kalenderåret 1955 ialt 97 arbejder med en samlet bekostning på 12,3 mill. kr. og et interesseret areal på 7779 ha. En opgørelse over de

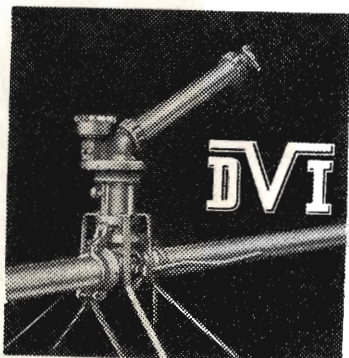

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

VANDINGSANLÆG

med Kanoner eller Sprinklers

DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snøghøj, Fredericia

Tlf. Erritsø 125

Drænrør

Mursten

Bauma Dæk

Roma Dæk

**Aktieselskabet
TEGLVÆRKERNES
SALGSCENTRAL
i
RANDERS**

Randers . Telf. 1515

Aarhus Privatbank

Stiftet 1871

Aarhus:
Hovedkontor

København:
Nygade 1

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeforening

Vesterbrogade 15

København V.

Telef. 6659 - 5974

Det gensidige forsikringsselskab

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner forsikring for genplantningsværdien for nåletræs-plantager overalt i Danmark. — Indskud een gang for alle 1 kr. pr. ha. Arlig præmie pr. ha 50 øre, minimum 2 kr. Vedtægter og indmeldelsesblanketter ved henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG

Telefon 1340

A/s De forenede Teglværker

EGERSUND

TELEFON 13 OG 14

LEVERER TEGLVARER OVER HELE LANDET

AEROLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOE

Landmændenes eget gensidige
Forsikringselskab

„Hagelskadeforsikringen for Jylland“

har nu i 89 Aar (siden 1866)
ydet de jyske Landmænd en
fuld betryggende Forsikring
mod Tab ved Haglskade paa
Mørkefrøder til den lavest mu-
lige Aarspræmie.

**Gennem Reassurance er
Medlemmernes solidari-
ske Ansvar nu stærkt
begrænset.**

Indmeldelser modtages af de i
hvert Herred ansatte Distrikts-
forstandere eller ved Henvende-
lse til **Foreningens Ho-
vedkontor, Sct. Clemens-
torv 9, Aarhus, Direktør
Walter Houlberg. - Tele-
fon 2 12 84.**

Bestyrelsen for fornævnte
Forening:

Chr. Lüttichau, Tjele, Formand.

*Proprietær Suhr-Kirketerp,
Alstrupgaard pr. Hadsten.*

*Proprietær Jesper Berg,
Margrethegaard, Haderslev.*

*Proprietær H. Knudsen-Kold
Sølyst pr. Hanbjerg*

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved *Th. Petersen*
Tlf. 111 Bjerringbro

ALLE

△ MÆRKEDE RØR

Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort lager
Altid leveringsdygtig

Telf. 101 GRANHØJ v. AALBORG Telf. 999

Katalog sendes
gratis på
forlangende

**Betonklinker
Isoleringsplader**

A/S FISKBÆK
BETONKLINKERFABRIK

TELF. HERBORG 12

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL . FRØHANDEL

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:
*Nordjyllands
Kulkompagni
Nørresundby
Telf. 4227 . 4228*

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

RESENBRO

CEMENTSTØBERI
v/ ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima betonrør efter dansk
ingeniørforenings normer

Mrk. △ alle gangbare dimen-
sioner fra 10—80 cm såvel med
som uden muffe

Philipsen & Hall ^{1/5}

Sct. Mathiasgade 58 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

Varde Bank

Esbjerg afdeling

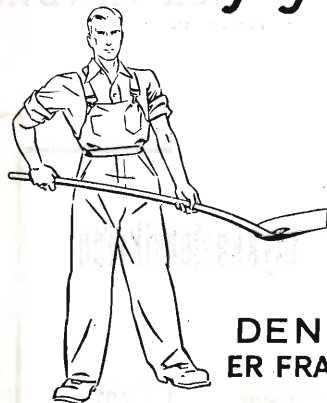
Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Røde
DRÆNRØR

fra 2"-12" haves
altid på lager
Forlang tilbud

»Sofienlund«
TEGLVÆRK
Telefon 10 Ulstrup

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck ^{GODT- HAAB}

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby - Telf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

hidtil fuldførte og regnskabsmæssigt afsluttede sager stiller sig her-
 efter således:

Kalender- år	Projekteret af					
	Hedeselskabet			Andre		
	Antal	Areal ha	Anlægssum kr.	Antal	Areal ha	Anlægssum kr.
Indtil 1/1 1947.	202	7.239	8.062.416	72	3.836	2.596.905
1947	31	2.934	3.114.947	9	1.306	1.008.815
1948	43	2.359	3.710.857	10	8.773	1.250.441
1949	37	7.381	8.637.907	14	2.299	1.680.310
1950	41	2.641	4.098.971	20	1.556	2.834.104
1951	52	4.539	8.399.899	19	756	1.223.317
1952	44	6.913	6.919.215	24	787	1.479.399
1953	34	4.455	8.600.000	14	5.275	5.626.709
1954	38	5.153	6.940.000	21	1.127	2.230.000
1955	69	6.266	10.015.788	28	1.513	2.270.000
Ialt	591	49.880	68.500.000	231	27.228	22.200.000

Den 1. januar 1956 omfattede landvindingsudvalgets beredskabs-
 liste følgende sager:

Projekteret af	Antal	Overslag kr.	Areal ha
Hedeselskabet	6	1.342.800	1.153
Andre	5	257.150	142
Ialt ...	11	1.599.950	1.295

LANDVINDING PÅ SØTERRITORIET.

Med landvindingslovens revision af 30. april 1953, der enstem-
 migt blev vedtaget af rigsdagens to ting, åbnedes der mulighed for,
 at staten kunne tage initiativ til landvinding på søterritoriet.

Forinden havde Hedeselskabet den 23. januar 1953 tilsendt land-
 brugsministeriet en fortegnelse over vandområder, i hvilke det på
 forhånd måtte skønnes teknisk muligt og — under forudsætning af
 tilfredsstillende jordbundsforhold — formentlig tillige økonomisk
 forsvarligt at søge gennemført landvinding med henblik på at skabe
 landbrugsjord, idet selskabet samtidig anmodede ministeriet om at
 søge bevillingsmyndighedernes godkendelse af, at der blev stillet
 midler til rådighed for gennemførelse af jordbundsundersøgelser i de
 pågældende områder.

Listen omfattede sammen med et supplement af 1. december

1953 ialt 93 områder på tilsammen 148.000 ha, hvoraf 117.000 ha er vandareal og 31.000 ha vandlidende randarealer. Heraf havde Hedeselskabet tidligere foretaget jordbundsundersøgelser i 24.000 ha.

Den 19. januar 1955 fik Hedeselskabet gennem statens landvindingsudvalg anmodning om at bundundersøge 17 af områderne. 10 af områderne er nu undersøgt, for 4 af disse er rapport fremsendt, og for 1 af disse 4 områder er Hedeselskabet af landbrugsministeriet anmodet om at udarbejde et skitseret tørlægningsprojekt.

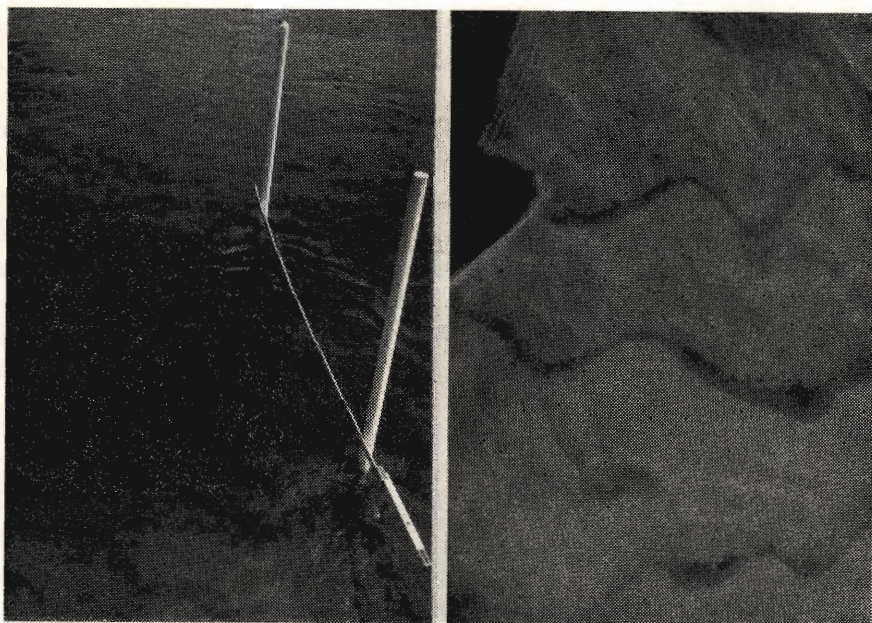
For 3 af de 17 områder er der af fiskeriministeriet efter landvindingsudvalgets anmodning iværksat fiskeribiologiske undersøgelser, der angives at tage ca. 1 år for hvert område.

Det ses således, at landvindinger på søterritoriet endnu kun er på forberedelsesens stadium. Der er forskellige årsager til, at man ikke er kommet videre. Dels har man haft en overvældende tilgang af landvindingsager vedrørende vandlidende arealer på landjorden, og det er jo naturligt, at staten i en økonomisk anspændt tid giver den slags sager, der kræver mindre investeringer, fortrinsret. Dels kræver de undersøgelser og overvejelser, der går forud for de søterritoriale landvindinger, ofte megen tid, bl. a. fordi sagerne ønskes belyst så alsidigt som muligt, før der skrives til handling; men netop heri ses berettigelsen af, at man i tide får påbegyndt og foretaget tilbunds gående undersøgelser af de foreliggende muligheder, således at man, den dag det af beskæftigelsesmæssige, produktionsmæssige eller andre grunde bliver nødvendigt, er klar til at tage fat på tørlægningsforetagenderne. Man kan rejse det spørgsmål, om man skal vente med at realisere planerne, til det er påtrængende nødvendigt, eller om man ikke snarere bør gå i gang med opgaverne, når man objektivt kan se, at det vil være til gavn for samfundet at få dem gennemført, og den dag vil for en del af områderne næppe være fjern.

Naturligvis vil sådanne tørlægningsplaner ofte støde på modstand fra fiskeriets, naturfredningens og anden side, og man må sagligt afveje de forskellige synspunkter mod hinanden, førend man bestemmer sig til at tørlægge et vandområde.

Såsnart Hedeselskabet overfor landbrugsministeriet havde påpeget, hvilke lavvandede vandområder der kunne komme i betragtning som landvindingsobjekter, fremkom der protester fra forskellig side, og alle syntes at gå ud fra, at der forelå færdige projekter til afvanding af de pågældende områder, medens sagen jo var den, at Hedeselskabet — bortset fra enkelte områder, for hvilke projekt foreligger — kun tilrådede jordbundsundersøgelser i områderne for at få klarlagt, om de ved en eventuel tørlægning kunne egne sig til landbrugsmæssig udnyttelse.

Vedrørende et af de områder, i hvilke Hedeselskabets jordbunds-

Sandvandringsproblemet i vandløbene gøres til genstand for omhyggelige studier. Billedet til venstre viser bunden i et sandførende vandløb, der er kendetegnet ved særprægede rille- eller bølgedannelser. Til højre vises et udsnit af sandbunden i nærbillede.

undersøgelser har godtgjort, at jordbunden var velegnet til landbrugsmæssig udnyttelse, har det stedlige fredningsnævn for nylig afsagt kendelse om, at vandspejlet ikke må sænkes.

Kendelsen er af landbrugsministeriet blevet appelleret til overfredningsnævnet, hvis afgørelse imødeses med interesse, også af offentligheden, fordi sagen muligvis vil kunne få principiell betydning for søterritoriale landvindingsprojekter i almindelighed. Ved sådanne rejser sig nemlig spørgsmålet om, hvorvidt naturfredningsmyndighederne har hjemmel til at hindre gennemførelse af et projekt, når Statens Landvindingsudvalg finder, at sammenfundsmæssige hensyn iøvrigt overvejende taler for dets gennemførelse. I modsætning til de fleste andre hittidige ekspropriationslove, der giver sidestillet ekspropriationsret, hvorfor de eksproprierende myndigheder på lige fod må tale sig til rette om, hvilken der i de foreliggende tilfælde bør gives prioritet, synes naturfredningsloven at indtage den særstilling, at den giver naturfredningen fortrinsret. Skulle dette også være tilfældet i forhold til landvindingsloven, når det gælder søterritoriet, må det forekomme uheldigt, fordi projekter af meget vidtgående betydning for samfundet som helhed vil kunne strandes alene på naturfredningsmyndighedernes veto. I denne forbindelse kan der

være grund til at nævne, at disse myndigheder er ensidigt sammensatte, f. eks. er det i naturfredningsloven fastsat, at de dommere, der beskikkes som formænd for naturfredningsnævne, skal have særlig interesse for naturfredning. Endvidere kan det nævnes, at den mulighed, som naturfredningsloven giver statsministeren til at standse en fredningssag, i hvilken der ydes mere end 3000 kr. i erstatning, normalt ikke vil være til stede, når det gælder fredning af et område af søterritoriet. Der vil i hvert fald næppe kunne tillægges private nogen erstatning for båndlæggelse af vandspejlet, idet søterritoriet jo er underlagt statens højhedsret. Statsministeren vil altså i almindelighed ikke kunne få lejlighed til at gribe ind til fordel for et søterritorielt landvindingsprojekt, hvis gennemførelse af regeringen måtte anses for ønskeligt.

(Fortsættes.)

Repræsentantvalg

til Det danske Hedeselskab

I henhold til Det danske Hedeselskabs vedtægt skal der i år foretages valg af 19 medlemmer til selskabets repræsentantskab.

I vedtægtens § 6 hedder det om valg til repræsentantskabet:

»12 af repræsentantskabets medlemmer vælges for 3 år ad gangen af repræsentantskabet, der selv bestemmer, hvornår valget skal foregå og om et eller flere af disse valg kan udsættes.

39 repræsentanter vælges blandt selskabets medlemmer for 6 år ad gangen og skal på den tid, valget finder sted, have bopæl i følgende kredse: 3 i Hjørring amt, 2 i Aalborg amt, 2 i Thisted amt, 3 i Viborg amt, 3 i Randers amt, 3 i Aarhus og Skanderborg amter, 3 i Vejle amt, 3 i Ringkøbing amt, 3 i Ribe amt, 1 i Odense-Assens amter, 1 i Svendborg amt, 1 i København, 1 i København-Roskilde amter, 1 i Frederiksborg amt, 1 i Holbæk amt, 1 i Sorø amt, 1 i Præstø amt, 1 i Maribo amt, 2 i Aabenraa-Sønderborg amter, 2 i Haderslev-Tønder amter og 1 på Bornholm.

Alle selskabets medlemmer er berettiget til at deltage i ethvert valg af de 39 repræsentanter, når de har betalt bidrag for det kalenderår, i hvilket valget foregår, eller er livsvarige medlemmer. Ethvert medlem har een stemme.

Hvert 3die år afgår henholdsvis 20 og 19 af de 39 repræsentanter i overensstemmelse med en af repræsentantskabet på årsmødet i 1947 fastsat afgangorden. Genvalg kan finde sted.

Afgår en af de således valgte 39 repræsentanter, inden hans funktionstid er udløbet, kan repræsentantskabet vælge et af selskabets medlemmer i samme kreds til at fungere i tidsrummet indtil det førstkommende almindelige valg i den pågældende gruppe.

Når almindelige valg skal finde sted i den efter tur afgående gruppe, sendes der med et i august måned udgående hæfte af tidsskriftet stemmesedler til alle selskabets medlemmer, hvorhos der i tidsskriftet gives meddelelse om, hvilke repræsentanter, der skal afgå, hvor mange der skal vælges, og i hvilke kredse disse skal være bosiddende, samt om, at der ikke må stemmes på flere i hver enkelt kreds, end der skal vælges i denne, og at der kun kan stemmes på medlemmer af selskabet.

En stemmeseddel er kun gyldig, når den, udfyldt i overensstemmelse med foranstående og forsynet med tydelig angivelse af stemmegiverens navn og bopæl, indsendes til selskabets hovedkontor inden den påfølgende 15. september.«

Der skal herefter i år foretages valg af 19 repræsentanter, nemlig 1 i Aabenrå-Sønderborg amter, 1 i Aalborg amt, 2 i Aarhus og Skanderborg amter, 1 i Haderslev-Tønder amter, 2 i Hjørring amt, 1 i Randers amt, 1 i Ribe amt, 1 i Ringkøbing amt, 1 i Thisted amt, 1 i Vejle amt, 1 i Viborg amt, 1 i Odense-Assens amter, 1 i Frederiksborg amt, 1 i Holbæk amt, 1 i Sorø amt, 1 i Præstø amt, 1 i Maribo amt.

De afgående repræsentanter er:

Aabenraa-Sønderborg amter:

Der skal vælges et medlem i stedet for afdøde konsul, direktør
Kr. Hansen.

Aalborg amt:

Rentier N. C. Nielsen, R., Villa Bakkely, Langholt.

Aarhus og Skanderborg amter:

Proprietær Arentoft, R., Kysinggaard, Odder.

Gårdejer Markus Hansen, R., Vester Mølle, Skanderborg.

Haderslev-Tønder amter:

Stiftamtmand Jens Pinholt, R., Dbm., Haderslev,
valgt ved suppleringsvalg i 1953.

Hjørring amt:

Fhv. havebrugskonsulent P. Chr. Andersen, Svanelundsvej,
Hjørring, og et medlem i stedet for afdøde husmand J. Libak
Hansen, Agdrup, Taars.

Randers amt:

Hofjærgemester Chr. Mourier-Petersen, Rugaard,
Hyllested.

Ribe amt:

Rentier Søren Johansen, Holsted.

Ringkøbing amt:

Et medlem i stedet for afdøde gårdejer Jens Hagelskjær,
Brandkjærgaard, Ilskov.

Thisted amt:

Landinspektør N. Smed Søndergaard, Thisted.

Vejle amt:

Kammerherre, hofjærgemester F. Neergaard, R., Dbm.,
Tirsbæk, Vejle, der ikke ønsker genvalg.

Viborg amt:

Godsejer E. Obel, Haxholm, Laurbjerg.

Odense-Assens amter:

Forstander Johs. Petersen-Dalum, R., Dbm., Vesterled,
Hjallese.

Frederiksborg amt:

Proprietær C. F. Lassen, R., Islebjerggaard, Frederikssund.

Holbæk amt:

Gårdejer, kredittkassedirektør Aksel Jensen, K., Dbm.,
Anker Heegaardsgade 4, København V.

Sorø amt:

Forpagter S. Dahl, R., Catrineholm, Slagelse.

Præstø amt:

Forpagter H. Fabricius, R., Nygaard, Præstø.

Maribo amt:

Stamhusbesidder, hofjærgemester J. C. V. V. Grandjean,
Vennerslund, Nr. Alslev.

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med fintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekøde») omkring stødfugerne.

Spørg Hedeselskabet.

Rødkjærbro Cementvarefabrik

ved I. T. Birk . . . Telef. Rødkjærbro 14

FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
Forlang tilbud

PALUDANS PLANTESKOLE A/S

KLARSKOV

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forlang prisliste
TELEFON KLARSKOV 9

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 273 12

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

NORMRØR

med garantimærket Δ
Imprægnering
Brøndrør

Røde drænrør

indvil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telf. 67 Ulstrup

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (4 lin.)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15
Lørdag: Kl. 9—14

Filialer:

Karup
Flyvestation Karup
Mammen

H. Theut

VIBORG - Tlf. 1559 . 1580

Brunkul - Mergel - Kalk

Midtjydsk Brunkul Industri

Tlf. Kølkær 28 x

Kairinebjerg Teglværk

Tlf. Hejnsvig 17

Mursten - Drænrør

Hulkjærhus

Planteskole

RØDKJÆRSBRO

Telefon Ans 25

Planter til skove,
læhegn og haver

Teglværkernes
SALGSKONTOR

ESBJERG
Telefon 265 - 546

Drænrør

2" — 15"
Mursten - Tagsten

Brostrøm^s Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV
Hårdføre og veldrevne arter
for ethvert formål

Stenvad CEMENTSTØBERI

Telf. 6 Stenvad
Arnold Westmark

Alle Δ mærkede rør føres
Altid leveringsdygtig

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

Telefon Skive 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

Telefon Viborg 1330

CLOC

Liqueur
Gin
Whisky

OVERALT

i Danmark anvender arkitekter, ingeniører og bygningshåndværkere i største udstrækning til al slags

byggeri,

udvidelser,

ombygninger,

modernisering,

reparationer,

varme og lydisolering

de danske

Danatex træfiberplader

og

Troldtekt træbetonplader

Hver eneste plade er stemplet - det er Deres garanti!

**Pladerne fås hos tømmerhandlere
og forhandlere af bygningsmaterialer**

Fabrik

A/S Troldhede Pladeindustri, Troldhede